

DIRVA

Nr. 118

Spalis-October 12, 1962

Cleveland, Ohio

Nauja Vakarų Vokietijos armija

Amerikai netekus atominės bombos monopolio, vokiečių įnašas į Vakarų gynybą pasidarė neišvengiamas. - Jo reikalingumas dar daugiau padidėjo įsigalėjus minčiai, kad karo veiksmai gali prasidėti ir be atominų ginklų sprogimų trenksmo. - Užtat amerikiečiai spaudžia vokiečius padidinti kariuomenę iki 750,000 vyrų, tai yra vos 150,000 mažiau negu jie turėjo Antrajam pasauliniam karui prasidėjus.

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Mums visai nepajutus, trečiasis pasaulinis karas prasidėjo lygiai prieš keturias savaites penktadienio pavakarį. Sovietai atominėm bombom apmėtė visą eilę vietovių Europoje, tačiau maždaug du trečdaliai priešpuoliui paruoštų Vakarų atominų ginklų išliko sveiki ir buvo panaudoti. Tačiau tas priešpuolis negalėjo sulaukyti puolimui paruoštų sovietų divizijų. Po kelių dienų Vakarų Vokietijoje ir D. Britanijoje buvo priskaičiuojama apie 15,000,000 žuvusių. Į tą tarpą ir JAV paragavo atominio karo skoni, čia nuostoliai buvo dar didesni. Kilęs chaosas kildė ne tik gynėjams, bet ir užpuolikams, tačiau nepaisant jo, sovietų divizijos, kad ir sulėtinta sparta traukė toliau į Vakarų, nes jų gynėjam truko paruoštų kautynėm dalinių.

Ačiū Dievui viskas tai įvyko tik generalinio štabo karininkų vaizduotėje laike NATO manevrų "Fallex 62" Vakarų Vokietijoje, kurių stebėti buvo nuskrudęs JAV gynybos sekretorius McNamara. Šalia kariuomenės dalinių juose dalyvavo ir visa eilė Vokietijos civilinių įstaigų k.a. policijos, sveikatos, susisiekimo, pašto ir pan. pareigūnų. Vokietijos vidaus reikalų ministe-

ris Hermann Hoecherl pasidarė išvada, kad visos civilinės tarnybos pasidarys neveiksmingos per pirmąsias karo valandas, o naujoji vokiečių armija per manevrus gavo patį žemiausią pažymį: apsigynimui sąlyginiai pasiruošusi. (Kiti pažymiai: puolimui pilnai pasiruošę, puolimui sąlyginiai pasiruošę, gynimui pilnai pasiruošę).

Aktyvus vokiečių dalyvavimas Vakarų gynyboje prasidėjo 1955 m. lapkričio 10 d. Šiandien, beveik po 7 metų, vokiečių kariuomenę sudaro 9 divizijos. Modernią vokiečių diviziją sudaro 2 pėstininkų (panzergrenadier) brigados ir viena tankų brigada. Šalia kitų pagalbinių vienetų divizija turi artilerijos pulką apginkluotą Honest John atominėm raketom, tačiau sprogstamieji užtaisai tom ir kitom toliau lekiančiom atominėm raketom (Honest John pasiekia taikinius už 40 km.) yra amerikiečių sandėliuose ir jie gali būti išduoti vokiečiams tik JAV prezidentui leidus. Viskas yra taip paruošta, kad tarp leidimo gavimo ir iššovimo praeitų labai trumpas laikotarpis. Viso labo, panzergrenadier divizija turi apie 20,000 vyrų ir 240 sunkiųjų tankų (šalia tų dar yra visa eilė šarvuočių pėstininkų ir artilerijos transportacijai, "nuosava" lėktuvų eskadrilė ir kt. pagalbiniai daliniai). Įskaitant aviaciją, laivyną ir ne kautynių daliniuose sutelktus karius, Vakarų Vokietija šiandien turi 375,000 vyrų kariuomenę.

Teoriškai, pagal karo mokslo vadovėlį (Fuehrungsvorschrift der Bundeswehr, TF 62) viena tokia divizija gali ginti 25 kilometrų barą (su atominiais ginklais, be jų tik 12 km.) Savaimė aišku, kad tų devynių ar net suplanuotų 12 vokiečių divizijų neužtenka Vakarų Europos apgynimui, todėl JAV Vokietijoje dar laiko savo 6 divizijas (per manevrus jom užteko 2 val. laiko pilnai pasiruošti karo veiksmams), britai -- tris divizijas, prancūzai 2,5 divizijų, olandai 2 divizijas, belgai dvi divizijas ir danai vieną diviziją, tačiau pradedant britais visos tos divizijos yra nepilno sastato. (Amerikiečiai dar turi ginklų ir kitų reikmenų dviem divizijom, kurioms kariai gali būti gana greitai perskraidinti iš JAV).

Prieš tą sudėtinę nepilnų 25 divizijų armiją stovi 60 sovietų divizijų: 20 pačių sovietų divizijų Vokietijoje, 4 sovietų divizijos Vengrijoje, 2 sov. div. Lenkijoje, 6 rytų vokiečių divizijos, 13 lenkų divizijų ir 14 čekoslovakų divizijų. Tačiau tas vaizdas nėra toks baisus kaip iš pirmo žvilgsnio atrodo, nes sovietų ir jų pakalikių divizijos yra mažesnės (10,000 vyrų). Be to, tik pačių sovietų daliniai yra labai gerai, nors ir ne taip sudėtingai kaip Vakarų, apginkluoti ir jų moralė gera. Raudonųjų vokiečių apginklavimas yra senstelijes, moralė labai bloga, čekų ginklai geri, moralė bloga, o lenkų armijos ir ginklai ir moralė labai blogi. Žinoma, sovietai dar gali greitai laiku permesti dar 50 divizijų iš pačios Sovietų Sąjungos, tačiau turint galvoje labai blogą sovietų susisiekimo tinklą, jas pertransportuoti ir pakankamai aprūpinti veikiant atominiam bombardavimui yra labai sunkus uždavinys. (Be to, sovietų divizijos savo ginklavime neturi takitinių atominų ginklų, jais operuoja specialūs atskiri daliniai).

Kodėl vokiečių naujoji armija, nepaisant jiems prigimto karininkumo kol kas tepasiekė tik 357,000 vyrų? Tam yra daug priežasčių. Visų pirma ilgą laiką nebuvo išryškėję gynybos uždaviniai. Kai atominės bombos monopolį turėjo JAV, daug kam atrodė,

Marylando valstijos gubernatorius J. Millard Tawes, dalyvaujant lietuvių delegacijai, pasirašo proklamaciją, skelbiančią spalio 13 ir 14 Balso Seimo dienomis. Nuotraukoj pirmoj eilėj iš kairės: adv. Grajauskas, adv. Armanienė -- Balso direktorė ir seimo rengimo komisijos pirmininkė, gubernatorius J. Millard Tawes, adv. N. Rastenis, Sąjauškas, Vičiulis. Antrojo eilėje Dailidė, Kučinskienė, Juškauskienė, Jurkšienė, Railienė. Trečiojo eilėj: Sauka ir Gelgudas. J. Velžio nuotrauka

ALT SĄJUNGOS TARYBOS IR SKYRIŲ PIRMININKŲ SUVAŽIAVIMO REZOLIUCIJOS

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Tarybos ir skyrių pirmininkų bei jų atstovų suvažiavimas, įvykęs Clevelande, Statler viešbu-

kalams išleisti daugiau kaip 5 bilijonus dolerių (JAV išleidžia 10 kart daugiau) ir už tuos pinigus jie gali laikyti po ginklų tik 500,000 vyrų (numatytą 12 divizijų), tuo tarpu McNamara primigtinai reikalauja kariuomenę padidinti iki 750,000 vyrų, nes tik toks vokiečių įnašas į bendrą Vakarų gynybą gali leisti, kartojant McNamaros išreiškimą, ramiai patikėti tokį atvejį, "kada atominis priešsmūgis būtų neįmanomas ar net stačiai neįsivaizduojamas".

Kaip tos diskusijos pasibaigs, šiuo tarpu dar sunku pasakyti, nes vokiečiai, žinoma, nenorės prisiminti didesnės naštos, jei ji nebus susijusi su politiniais laimėjimais, tačiau viena aišku, kad armija visą laiką bus didinama.

Beje, Vokietijos armijos priešakyje iš karių pusės generalinio inspektoriaus titulu stovi gen. Fridrich Foertsch, buvęs, Heeresgruppe Kurland štabo viršininkas. Kaip žinia, toji grupė gynėsi Latvijoje ir iš dalies šiaurinėje Lietuvoje iki pat 1945 m. gegužės 8 d. Patekęs į nelaisvę Foertsch buvo nubaustas 25 m. kalėjimo. Atkalėjęs 10 metų, Adenaueriui užmezgus diplomatinis santykius su sovietais, Foertsch buvo paleistas. Iš Maskvos jis išvyko 1955 m. spalio mėn. specialiu salonvagonu sovietų garbės kuopos su orkestru išlydėtas. Po poros metų jis įsijungė į naują vokiečių armiją, pereinantis metais pasiekdamas dabartinį postą. Tą paskyrimą Sovietų Sąjunga sutiko kaip "arogantišką nedraugišką aktą" prieš save, bet Bonna to protesto nepaisė.

ty, rugsėjo 29-30 d., išsklauseš pranešimus apie šiuo metu susidariusią padėtį Amerikos Lietuvių Taryboje ir jos Valdyboje užgirią Sąjungos atstovų ALT valdyboje užimtą poziciją.

Iš viso, atitinkancia S-gos ir jos skyrių vadovybių nusistatymui ir pavadą jiems toliau daryti reikalingus pasitarimus ir susitarimus Amerikos Lietuvių Tarybai sustiprinti ir jos veiklai plėsti.

Kartu suvažiavimas užgiria S-gos Valdybos padarytą nutarimą sudaryti iš Sąjungos atstovų, paskirtų į ALT Tarybą iš gyvenančių Chicagoje, būtent: inž. E. Bartkauskas, dr. S. Biežio, T. Blinstrubo ir inž. J. Jurkūno nuolatinę komisiją ALTo reikalams svarstyti.

Sąjungos Valdyba prašoma perduoti Lietuvių Tautinio Sąjūdžio vadovybėn deleguotiems atstovams šiame suvažiavime pareikštas mintis dėl Lietuvos Nepriklausomybės Tautos organizacijų, esminės veiklos ir galimų jos santykių su kitais atitinkamo pobūdžio organizacijomis.

Ypač pabrėžtina šio suvažiavimo nuomonė, kad Lietuvos Nepriklausomybės Tautos veikimas laikomas esąs palaikytinas ir kad to palaikymo ataskomybės svaris ypač atitenka Lietuvių Tautinio Sąjūdžio vadovybei.

Su važiavimas, išsklauseš pranešimų

užgirią Lietuvos Nepriklausomybės Fondo veikimą, laiko reikalingu svarbiu ir ragina remti.

ŽINIOS IŠ VISUR

• KUBOS EGZILŲ GRUPĖS PRANEŠIMU, sukilėliai buvo išsikėlę šiaurinėje salos pakrantėje. To išsikėlimo metu žuvo 20 žmonių. Prisibijoma, kad tas žygis galės sutrukdyti Kuboje laikomų invazijos metu suimtų belaisvių išpirkimą. 1,113 belaisvių išpirkimo kaina - 62 mil. dolerių. Iš jų 17 mil. jau deponuota Kanados banke. Už likusią sumą būsią pasiūsti Kubai taip reikalingi vaistai.

• AFRIKOS VALSTYBIŲ BLOKO VIENYBĖ atsidūrė pavojuje svarstant JTO Saugumo Tarybos narių sąstatą. Viena vieta, skirta Afrikos blokui, atrodo, atiteks stipriausiam pretendentui - Nigerijai.

• VISA EILĖ ŽYDŲ TAUTYBĖS ASMENŲ teistami už spekuliaciją užsienio valiuta ir auksu Ukrainos mieste Černovci.

Šiandien ir rytoj

BEVEIK trys tūkstančiai kardinolų, patriarchų, arkivyskupų, vyskupų ir aukštesniojo rango dvasiškų vakar įžengė į šv. Petro bazilikos "aula conciliare" giedodami "Veni creator", stebint dižiulei miniai susirinkusiai aikštėje.

Viso pasaulio katalikų žvilgsnis šiuo metu nukreiptas į Amžinąjį miestą, kur prasidėjo istorinis Bažnyčios visuotinis susirinkimas.

Prieš susirenkant, popiežius Jonas XXIII išdėstė tris priežastis, kodėl buvo šaukiamas šis susirinkimas. Būtent: išvystymui katalikų tikėjimo, atnaujinimui krikščioniškos moralės ir dvasiškų disciplinos pritaikymui šių laikų metodams ir reikalavimams.

Dėl paskutiniojo punkto tuoj pasklido visokių spėliočių. Smalsuoliai klausė, gal naujoji disciplina leis dvasiškams kurti šeimas ir pakeis senovinius šiam amžiui nepritaikintus rūbus. Bet atrodė, Bažnyčia sušaukė susirinkimą svarbesniems klausimams svarstyti, būtent, kaip išlaikyti pasaulyje krikščionišką vienybę.

BAŽNYČIA per du tūkstančius metų buvo sušaukusi 20 tokių visuotinių susirinkimų, kiekvieną kartą neramiais metais. Kartais, kad padarius galą doktrininiams krizėms, kartais, kad susitartinus dvasiškų discipliną, arba, kad padarius pakeitimų vidaus organizacijoje.

Visuotinis susirinkimas, prasidėjęs vakar, yra pats žymiausias istorijoje. Jis žymus ne tik dalyvių skaičiumi ir jų pažįstų skirtingumu (dalyvauja apie 2,500 asmenų), bet žymus ir tuo, kad pirmą kartą susirinkime lygiomis teisėmis bus atstovaujami visi kontinentai ir rasės.

Moderniškame amžiuje, kada aplink žemę skraido raketos ir žmogus ruošiasi iškelti koją mėnulyje, Bažnyčios susirinkimas savo darbams pritaikė moderniškiausią techniką.

Kardinolai į Vatikaną suskrido sprausminiais lėktuvais, o ne suvažiojo arklų tempiamais džižanais. Didelis skaičius mikrofonų ir garsiakalbių leis girdėti kiekvieną žodį ir pasilikti užrašyti į magnetines juostas.

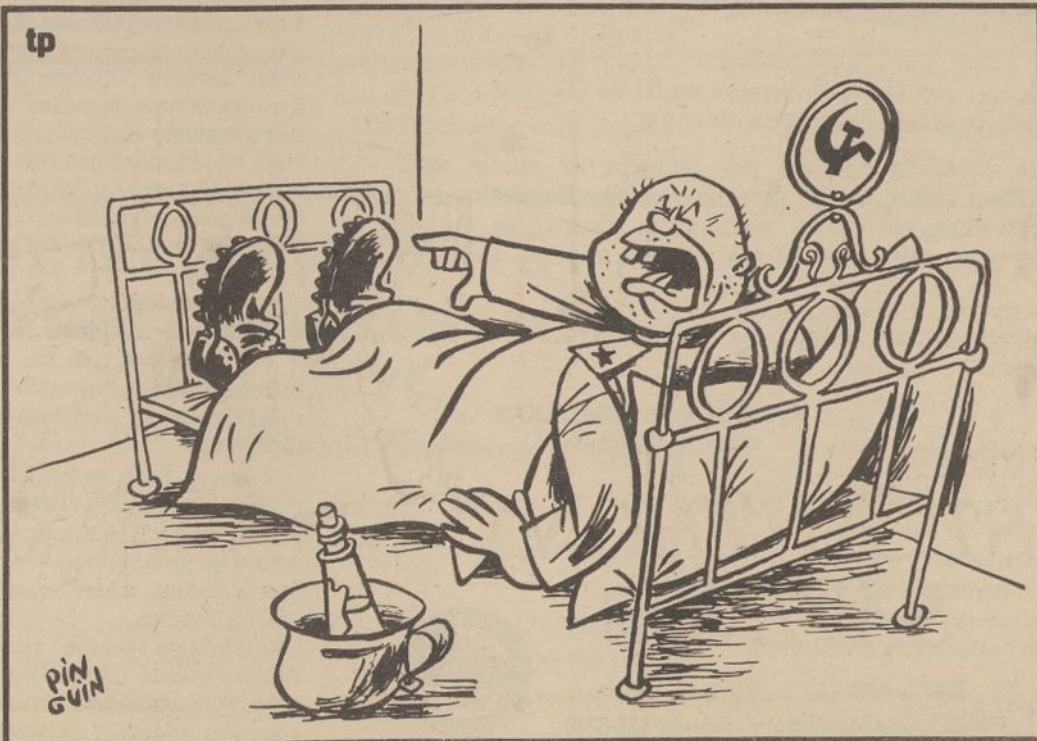
KAD VISUS dalyvius galima būtų susodinti pagal hierarchijos laipsnį ir amžių, šauktasi elektroninio aparato pagalbos. Atvykę ir į aparatą įkišę savo kortelę, per sekundę gaus nurodytą vietą ir kitas informacijas. Balsavimas vyks irgi su elektroninių aparatų pagalba ir rezultatai bus tuojau pat matomi lentoje, kai anksčiau reikėdavo gaišti ištisas dienas balsus skaičiuojant.

Pirmą kartą istorijoje visas pasaulis gali stebėti susirinkimo eigą per radiją televiziją ir spaudą, kuriai aptarnauti akredituota virš tūkstantis laikraštinių.

Įvykis milžiniškas, bet ir išlaidos nemažos. Kardinolas di Jorio, kuris rūpinasi susirinkimo biudžetu, sako, kad šis susirinkimas kainuos apie 25 milijonus dolerių, neskaitant pačių delegatų išlaidų. Pav. Amerikos delegacija vien už viešbutį per dieną moka po 2,000 dolerių.

Toms išlaidoms padengti visose bažnyčiose bus renkamos aukos, ir kaip visada, laukiama kad Amerika padengs didžiąją dalį.

(vg)

NIKITA: -- Aš nesutiksiu nusiginkluoti, kol būsiu grasinamas šito priešais mane esančio militarizmo...

VASARIO 16 GIMNAZIJAI REIKIA DAUGIAU AUKŲ

Vasario 16 Gimnazijos direktorius kun. dr. L. Gronis, LB Vokietijos krašto Tarybos posėdy padarė pranešimą, kurio santrauką čia spausdiname.

Po vasaros atostogų Vasario 16 Gimnazijoje mokytojų skaičius, gavus naują mokytojų anglų kalbą iš 15 pakilo vėl iki 16, kaip kad seniau yra buvę. Šį skaičių sudarė 12 lietuvių ir 4 vokiečiai. Jų tarpe 3 moterys. Iš jų 6 akademikai (visi lietuviai), 3 su specialiu mokslu (muzikos, meno, kūno kultūros -- visi lietuviai), 3 akademikai kandidatai (visi vokiečiai) ir 4 su viduriniu išsilavinimu (3 lietuvių, ir 1 vok.) 10 mokytojų (9 liet. ir 1 vok.) buvo etatiniai su pilnu atlyginimu ir nemažiau, kaip 24 savaitinėmis pamokomis. Dauguma jų turėjo

daugiau, negu 24 sav. pamokas. Mokytojų atlyginimai pasiliko tie patys, kaip ir anksčiau yra buvę, būtent, su akademiniu išsilavinimu -- 450,- DM, mėnesiui, be akademinio -- 400,- DM, pridėjus 50,- DM už išstarnautą penkmetį ir vaikų priedą, jei kas jų turi.

Buvo susirašinėta su keliais buvusiais gimnazijos mokytojais Vokietijoje ir Amerikoje. Deja, prie konkretaus sutarimo nepavyko prieiti. Vieni statė nepriimtinas ar neįvykdomas dėl finansinių sunkumų sąlygas, kiti dar nėra galutinai apsisprendę, kitiems vėl nebuvo atitinkamų dėstymui dalykų. Būtų labai pageidautina, kad vienas kitas užsienyje esančių pedagogų papildytų Vasario 16-sios Gimnazijos sąstatą. Pageidautina būtų turėti naujų mokytojų anglų kal-

bą, matematikai, biologijai, chemijai. Reikia manyti, kad šių mokslo metų laikotarpyje tai pasvyks.

Tarnautojų skaičius gimnazijoje siekė 10. Raštinę aptarnauja du asmenys -- ūkvedys ir mašininkė. Virtuvę aptarnauja 5 asmenys. Yra dar: 1 šoferis, 1 kurikas ir 1 šlavikė. Jų mėnesinio atlyginimo išlaidos su mokesčiais ir Ligonių Kasa siekė 3,777,50 DM.

Taupumo sumetimais nuo 1960 m. pabaigos apsieinama be sekretoriaus. Jo darbą atlieka direktorius, ūkvedys ir vienas Kr-to V-bos narių, neimdami už tai jokio atlyginimo. Mašininkė yra bendra Gimnazijai ir Krašto Valdybai ir šių abiejų įstaigų apmokama.

1962-63 mokslo metai pradėti su 99 moksleiviais -- 60 bern.

ir 39 merg. Naujai įstojo -- 21, (9 bern., 12 merg.). Gimnaziją apleido dėl nepažangumo moksle ir kitų sumetimų 23 moksleiviai.

Po šių pasikeitimų naujais mokslo metais pakitėjo ir klasių sudėtis. Dėl palikimo antriems metams VII klasė su 5 mok. pasidarė mažiausia, o IX pakilo iki 9. I ir II klasė turi po 17, III-kl. 11, IV - 10, V-VI po 12, VIII-8 mokinius. Berniukų buvo 60, merg. 39, kat. 68, evang. 31.

Pedagogų Tarybos nutarimu per šį pranešimo laikotarpį dėl grynai disciplinarinių nusikaltimų buvo iš Gimnazijos atleisti 3 mok.: (1 bern. ir 2 merg.), dėl disciplinarinių motyvų ir nepažangumo moksle - 2 bern. ir dėl mokslo nesugebėjimo 1 mergaitė.

Mokinių mokslo pažangumas dėl įvairių priežasčių nėra per daug džiuginantis. Kadangi primami visi be atrankos, tai jų tarpe pasitaiko ir sumenkesniais gabumais. Pasitaiko ir apsilėdėlių bei tinginių, kurie savo blogu pavyzdžiu neigiamai paveikia ir kitus savo draugus. Daug daro įtakos ir nenormalios sąlygos, ypač žiemą. Barakai, kuriuose yra klasės, yra šlurdžios ir nepakankamai apšildomos, o taip pat dėl finansinių trūkumų ir gyvenamos patalpos bei valgykla, kur po pietų ruošiamos pamokos nevisada yra pakankamai šiltos. Toms klitims bent dalinai pašalinti senos barako krosnys bus pakeistos naujomis.

Mokslo pažangumui pakelti imasi įvairių priemonių.

Paėmus 1961-62 mokslo metų baigimo davinius rezultatai nėra labai geri. Iš likusiųjų antriems metams 15 (9 bern. ir 6 merg.) pasitraukė iš Gimnazijos. Didžiausias skaičius (4) pasitraukė iš VIII klasės. Be brandos kvotinių sunkumų savo pasitraukimui jie turėjo ir kitų praktiškų motyvų.

Nepaisant šių neigiamų davyčių, Vasario 16-ji Gimnazija nenustoją savo reikšmės. Jei ir ne visi mokiniai pajėgia ją baigti, tai jie vis tik šioje Gimnazijoje įgyja didesnio išsilavinimo, negu kad jie būtų galėję kur kitur gauti. Nekalbant jau apie tai, kad jie išmoksta lietuvių kalbos, kurios būtų niekad nemokėję, ir įgyja lietuvišką dvasią bei išsamoninimą.

Nuo šių mokslo metų pradžios Mokytojų Tarybos nutarimu vietoje 3 trimestrų mokslo metai padalinti į du semestrus, kaip kad yra buvę anksčiau ir kaip kad yra vokiečių gimnazijose. I pusmetis tęsiasi iki lapkr. mėn. 1 d., antras nuo lapkr. 1 d. iki Velykų. Tuo būdu manoma sužadinti mokslėivių darbštumas ir sutaupyti daugiau dienų mokslui. Prie 3 semestrų sistemos, kada perkėlimą lemdavo du pakankami pažymiai, mokinys gali vieną trimestrą tinginiuoti. Prie dviejųgi semestrų, jisai turi nuolat dirbti, nes jo pažymį nulemia antras pusmetis.

Šių mokslo metų pabaigoje didesniai mokslo uolumui sužadinti geriausiems trimis įvairių klasių mokiniams iškilmingo akto metu, kada Direktorius visiems mokytojams ir mokiniams dalyvaujant padarė smulkia visų klasių mokslo lygio apžvalgą, buvo įteikti dovanos. Reikia manyti, kad ir ši priemonė prisidės prie didesnio mokinių darbštumo.

Į auklėjimą šiame laikotarpyje buvo kreipiama daugiau dėmesio, negu anksčiau. Šie dalykai buvo beveik kiekviename Mokytojų Tarybos posėdyje minimi, pabrėžiami ir svarstomi. Klasių auklėtojai buvo įpareigoti raštu pateikti davinius Direktoriumi apie savo auklėjimo pamokas ir atskirų mokinių elgesį. Paskutiniu laiku tokie pranešimai raštu buvo daromi kas mėnesį. Iš uolesnio klasės auklėtojų veiklumo galima tikėtis ir geresnių vaisių auklėjimo srityje.

Įvairiems kultūrinėms pasireiškimams ruošti buvo sudaryta mokytojų komisija. Jos uždavinys: su moksleivių pagalba ruošti iškilmingesnių tautinių švenčių minėjimą.

Tautinių šokių grupė padidėjo mažąja mergaičių grupe. Abi grupės turėjo visą eilę pasirodymų ne tik savųjų tarpe, bet ir pas sveitintuosius vokiečius, amerikiečius ir kitus.

Gimnazijos choras reiškiasi daugiau vidaus Gimnazijos gyvenime. Yra sudarytas ir mažesnis vyrų chorėlis, palydimas 2 akordeonų.

Pažymėtini ir sportiniai moks-

leivių sugebėjimai. Ypač stiprūs yra krepšininkai, kurie beveik visada rungtynėse su vietiniais išeina laimėtojai.

Šiame laikotarpyje veikė -- 127 būreliai. 17 būrelių veikla visai sustojo. Jie jau buvo prieš du metus apmirę. Priežastis -- narių ar vadovų išsikėlimas į kitas vietas. Amerikoje veikia 113, Kanadoje 11, Brazilijoje 1 ir Vokietijoje 2 būreliai. Su džiaugsmu reikia pabrėžti, kad per šių metų laikotarpį veikiančiųjų būrelių uolumas yra geresnis, negu prieš metus. Labai gerai veikiančiųjų būrelių skaičius pakilo iki 91 (pernai 79). Gerai veikia -- 17 būrelių. Pirmieji ir antrieji yra įmokėję už 1962 metų kelis ar net visus mėnesius. Vienas Kanados ir 5 Amerikos būreliai jau prieš atostogas atsiuntę yra savo mėnesinę duoklę net už visus 1962 m.

Šia proga randu reikalingą suminėti tų būrelių vadovų pavardes ir išreikšti jiems ir jų būrelių nariams dar kartą už jų uolumą specialią padėką.

Jie yra: Marija Miceikienė -- 41 būr. vadovė, Kanadoje; Juozas Valušaitis -- 78 būr. vad.; Romanas Buntinas -- 101 būr. vad. (Mažosios Liet. Lietuvių Dr-ja); Sofija Puikūnienė ir E. Skirmantienė -- 105 būr. (D.L. K. "Birutės" Dr-ja); Doma Šieževičienė -- 108 būr. vad. ir Mykolas Rėklaitis -- 138 būr. vad. Šie paskutiniai veikia JAV.

Čia tenka su padėka dar kartą suminėti kun. B. Sugintą, kuris reguliariai kas mėnesis siunčia pilną nuo savo 45 būrelių įnašą, kas sudaro Gimnazijai pagrindinę kiekvieno mėnesio paramą.

Vidutiniškai veikia 17 būrelių kurie yra atsiliginę pilnai už 1961 m., kiti 2 kiek atsilikę už 1961 m. Nustoję veikti 17 būrelių. 15 jų jau nuo 1959 ir 1960 m. pirmo pusmečio liovėsi rodyti gyvybės ženklus, 1 nuo 1960 m. gruodžio mėn. ir 1 nuo 1961 m. gegužės pradžios.

Naujai šiame laikotarpyje įsteigti 5 būreliai: 2 Chicagoje, 2 New Yorke ir 1 Vokietijoje. Kaip jau aukščiau suminėta, du jų įkūrė kun. B. Sugintas, du Vyt. Strolia ir viena Vokietijoje, Jadvyga Kelerytė, buvusi šios Gimnazijos auklėtinė.

Pirmą kartą sujudo šiemet Chicagoje didesnis būrys buvusių šio mokslo židinio auklėtinų. Jie su-ruošė pobūvį ir gausų jo pelną atsintę Gimnazijai.

Be būrelių teikiamos paramos norėčiau dar suminėti kokias aukas per šį laikotarpį yra suteikę Gimnazijai atskiri asmenys, organizacijos, bankai, klubai, draugijos.

DIRVA

— THE FIELD —

Established in 1915

6907 Superior Avenue

Cleveland 3, Ohio

HEnderson 1-6344

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: Jonas Čiuberis • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Prenumerata metams: \$10.00. Laikraštis išeina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

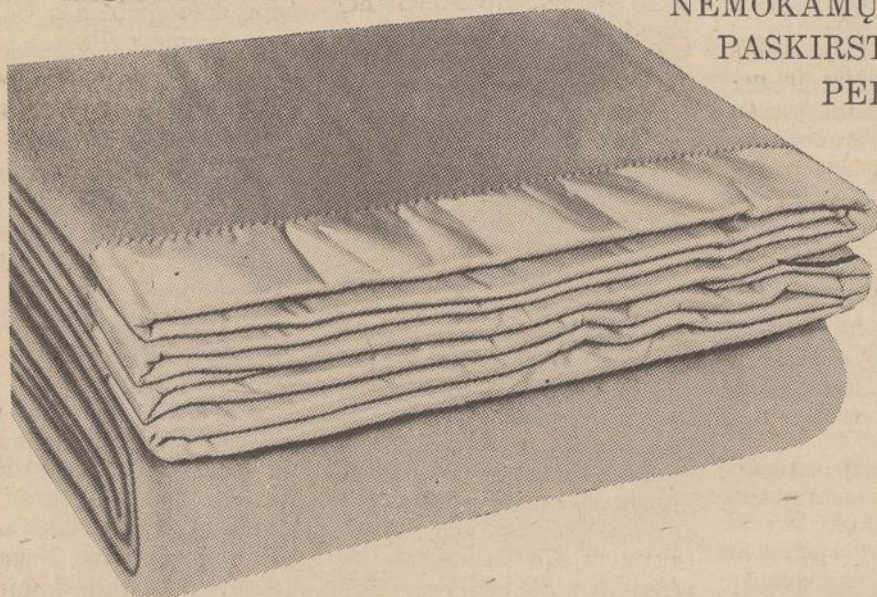
Redaguoja: Jonas Čiuberis, Vytautas Gedgaudas ir Jonas P. Palukaitis.

Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas, R. Micėlis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

St. Anthony's 40 metų sukaktuvinės iškilmės

SPECIALUS
NEMOKAMŲ DOVANŲ
PASKIRSTYMAS
PER SPALIO
MĖNESĮ

NEMOKAMAI

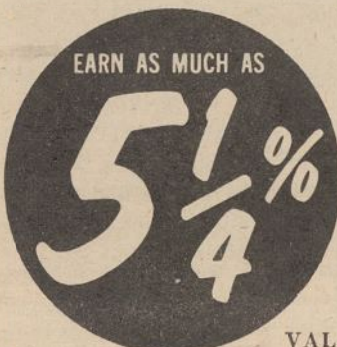

TIK SPALIO MĖN. ... jūs turėsite progos gauti ne tik mūsų įprastinę dovaną už taupymą, bet ir didelę specialią dovaną.

Visi taupytojai, pakėlę jų sąskaitą \$500.00 per rugsėjo ar spalio mėn. gaus nemokamai Inland Glass cukrinės ir grietinės setą. Papildomai... kad nuotaikingai atšventus mūsų 40 metų sukaktį... taupykite \$40.00 papildomai prie tų \$500.00 ir gaukite nemokamai didelę, aukštos kokybės Beacon antklodę.

Atsiminkite, šis dovanų paskirstymas galioja tik spalio mėn. Ir tik viena nemokama dovana šeimai.

JOSEPH F. GRIBASKAS
EXECUTIVE SECRETARY

ST. ANTHONY
SAVINGS

1447 S. 49th Ct. • Cicero 50, Illinois.

PHONES: City 242-4395 • Suburbs 656-6330

VALANDOS: pirmad. 9-8; antrad., ketvird. 9-5; šeštad. 9-1; Trečiadieniais uždaryta!

HOUSES WEAR OUT!

REPAIR OR IMPROVE YOURS
WITH A CLEVELAND TRUST LOAN

The Cleveland Trust Company

70 CONVENIENT, HELPFUL BANKS

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION

Paskubina jūsų siuntinį jūsų draugams ir giminiams ir bet kurią SSSR dalį Licensed by Vnesheposilorg

SIUNTINIAI APDRAUSTI — PRISTATYMAS GARANTUOTAS — GAVEJAS NIEKO NEMOKA —

Visuose mūsų skyriuose jūs rasite didelį pasirinkimą medžiagų moteriškiems ir vyriškiems drabužiams ir tuo sutaupsite nei perkant kitur. Jūs galite gauti ir kitokių reikmenų tinkamų siuntiniams pigiau nei bet kur kitur. Dėl papildomos informacijos ir nemokamų kainaraščių rašykite ar aplankykite jums artimiausią skyrį:

• ATHOL, Mass. — 61 Mt. Pleasant Street CH 9-6245
• BOSTON 18, Mass. — 271 Shawmut Avenue LI 2-1767
• BUFFALO 6, N. Y. — 332 Fillmore Avenue TL 6-2674
• BROOKLYN 11, N. Y. — 370 Union Avenue EV 4-4952
• BROOKLYN 7, N. Y. — 600 Sutter Avenue DI 5-8808
• CHICAGO 22, Ill. — 2222 W. Chicago Avenue BR 8-6966
• CHICAGO 8, Ill. — 3212 So. Halstead Street WA 5-2737
• CLEVELAND 13, Ohio — 904 Literary Road TO 1-1068
• DETROIT, Mich. — 7300 Michigan Avenue BI 3-1797
• GRAND RAPIDS, Mich. — 606 Bridge St. N.W. GL 8-2256
• HAMTRAC, Mich. — 11333 Jos. Campau TO 7-1575
• HARTFORD, Conn. — 132 Franklin Avenue CH 6-4724
• IRVINGTON 11, N. J. — 762 Springfield Ave. ES 2-4685
• YOUNGSTOWN 3, Ohio, 21 Fifth Ave. RI 3-0440

• LOS ANGELES 22, Calif. — 960 So. Atlantic Blvd. ... AN 1-2994
• LAKEWOOD, N. J. — 126 4th Street FO 3-8569
• NEW YORK 3, N. Y. — 39 2nd Avenue AL 4-5456
• NEWARK 11, N. Y. — 135 W. 14th Street CH 3-2583
• NEWARK 3, N. J. — 428 Springfield Avenue BI 3-1797
• NEW HAVEN, Conn. — 509 Congress Ave. LO 2-1446
• PATERSON 1, N. J. — 99 Main Street MU 4-4619
• PASSAIC, N. J. — 176 Market Street GR 2-6387
• PHILADELPHIA 23, Pa. — 525 W. Girard Ave. PO 5-5892
• PITTSBURGH 3, Pa. — 1015 E. Carson Street HU 1-2750
• SAN FRANCISCO, Calif. — 2076 Sutter Street FI 6-1571
• WATERBURY, Conn. — 6 John Street PL 6-6766
• WORCESTER, Mass. — 174 Millbury Street SW 8-2868
• VINELAND, N. J. — W. Landis Ave., Greek Orthodox Club Bldg.
Skyrius atidarytas penktadieniais, šeštadieniais ir sekmadieniais

INICIATYVA NE IŠ TO GALO

Pastaruoju laiku pavieniai asmenys, su titulai ir be jų, viešai — per spaudą — gvildena mūsų veiksmų veiklos pagyvimo ir reformų klausimus. Tuo klausimu susirūpinimas jaučiamas ir privačiuose visuomenės sluoksniuose. Jaučiamas pokalbiuose, jaučiamas laiškuose.

Tas klausimas plūduriuoja, kaip nutrauktas vandens lėlijos lapas, tai į vieną, tai į kitą mūsų politinio prūdo pusę, nešamas įvairiausių vėjų, įvairiausių srovių, srovelių.

Nesigilinant į pagrindinius motyvus, kurie ir taip yra aiškūs — lietuvių išeivijos politinės vienybės išlaikymo būtinumas — šalutiniai motyvai nesukelia nei veiksmuose nei visuomenėje didesnio entuziazmo.

O to entuziazmo negali gi sukelti vienos organizacijos vadovybės reiškiamą kritika kitai organizacijai. Pavyzdžiui, iš Bendruomenės viršūnių išplaukusios sugestijos kiekvieną priverčia savaime pagalvoti, kad — prieš patariant kitiems reformuotis, pagyvėti, pajudėti, reikia tuos patarimus pagrįsti savo gyumu, įrodyti, kad patarimai seka iš patirties, ne iš paprasto — "mandrumo", Taigi, ne todėl, kad — "ir aš vyras"... Nutarimas patarti reformuotis dar ne viskas. Tas nutarimas privalo išplaukti iš pajėgumo derėtis.

Ne vien reformų objektas, bet ir subjektų pajėgumas ir svoris lemia siekiamos vienybės laimėjimus ir pralaimėjimus.

Klausimai nėra išsprendžiami straipsniais spaudoje. Tuo labiau, tokiais straipsniais, kurie siūlo vienybės vienoje vietoje, tuo pačiu ardančią ją kitoje. "Reformatorių" nelaimė ir glūdi jų pačių vienybės stokoje. Kas ir liūdniausia, kad tai yra bloga perspektyva kursimos vienybės išlaikymui.

Imkim, kad ir visų politinių grupių ir kitų organizacijų šūvis į VLIKo vienybę. Bendruomenė, "apolitiniais" motyvais išeina į viešumą per savo vadovybės žmones vienokiais siūlymais ir sugestijomis (fifty-fifty principas). Kitos grupės ieško kelio atgal į VLIKą reabilitacijos sumetimais, trečios turi labai siaurus asmeniškų sumetimų ir tų klausimų nei nesvarsto ir t.t. Kyla klausimas, ką gi laimėtų VLIKas, gavęs bent dalį tokio konglomerato? Ką laimėtų vienybės idėja iš žmonių, kurie tą idėją pripažįsta tik audringuose žodžiuose?

Vienybė — jautrus klausimas. Vienybė — visad aktualia tema. Bet jai atsiekti reikia daugiau šalto kraujo ir atviresnės širdies.

Persikombinavimas į vienybę nenuves. Į ją suves tie žmonės, kurie ją tiki nuoširdžiai, kurie nesiekia jos "per jėgą", kurie vienybę stato aukščiau už siaurius partinius ar organizacinius rėmus.

Vienybės susilauksime tik geros valios vedini. O jos kol kas tik ir stinga. (j.č.)

DERA MINĖTI TIK TAUTAI NUSIPELNIUSIUS

Kaip kiekviena tauta, taip ir lietuviai turime užtektinai, iš gyvųjų tarpopasidalinusių, tautos labai veikusių asmenų, kuriuos dera netik laikraščiuose, bet ir knygosse paminėti.

Bet keleivų per kelias laidas tęsiamas prašymas mirusio Juozo Stasiulevičiaus — Stilsono, mažai kam žinomo. Jo gyvenimą, veiklą aprašo Jankauskas — Jenkins.

Menamas Stasiulevičius — Stilsonas buvo žinomas kairiesiems socialistams, dirbo prie Kovos savaitraščio. Iš koviečių išsiritę dabartiniai maskolijos vergijos garbintojai — komunistai, dabar progresyviais besivadina. Tie gaivalai pavergtą Lietuvą vadina laisva, tų tvilantį skurdą — gerove, priešpauką — laisvę, meluodami, kad pavergtoji Lietuva likę geriau gyvena, negu nepriklausomoji, pačių lietuvių valdomoj Lietuvoj.

Tokios minties viešai laikėsi Keleivų šlovinamas Juozas Stasiulevičius — Stilsonas.

Pamenu 1819 m. Philadelphiajį sąmoningų lietuvių pastangomis, Lietuvių name, Moyamensing gatvėje, buvo suauktas visų krypčių Philadelphiajos ir apylinkių lietuvių draugijų susirinkimas Lietuvos atstatymo klausimams svarstyti, rinkti atstovus,

ir aukas važiuojant į Washingtoną, reikalaujant atsteigti nepriklausomą Lietuvos valstybę. Prieš sąmoningų lietuvių pasikėlimus už nepriklausomą Lietuvą, Stasiulevičius — Stilsonas stojo kalbėti, šaipėsi iš lietuvių norinčių atsteigti nepriklausomą valstybę, "Suaukoti pinigai patarnaus rinktiems atstovams pasivažinėti", "Gal šliūpas nupirks geidžiamą laisvę Lietuvai", "Lietuva jei ir gautų nepriklausomybę, trumpai tesilaikys", "Lietuvai geriausia po bolševikinę maskoliją ir kt.

Valdžios pareigūnams kimbant prie Kovos savaitraščio, kaip priešvalstybinio, bendradarbiai išlankstė, sykiai Stasiulevičius — Stilsonas pabėgo ir dingo.

Po keletos, ar daugiau metų, Stasiulevičius gavo tarnybą SLA savaitraščio — Tėvynėj.

Gal J. Stasiulevičius — Stilsonas ir buvo uolus veiklus tarp unitistų, bet niekuo jis neatsižymėjo lietuvių tautinėje veikloje, tik neigiamai, prieš visą, kas tikram lietuviui brangu.

Jei Stasiulevičių girtų Laisvė ar Vilnis, nieko negalima būtų sakyti, bet kai Kelevis deda ilgiausius šlovinančius rašinius, tenka, rimtai susidomėti...

A.P.
Chicago

GARDAUS MAISTO
SIUNTINIAI I
VISUS KRAŠTUS
PILNAI GARANTUOTA
PRASYKITE SĄRASŲ IR
KAINORASČIŲ.
GRAMERCY
SHIPPING Co.
118 E. 28TH STREET
NEW YORK 16, N. Y.

Iš ALT Sąjungos Tarybos ir skyrių pirmininkų suvažiavimo Clevelande. Pirmoj eilėj iš kairės sėdi: A. Trečiokas, dr. S. Biežis, J. Bačiūnas, T. Blinstrubas, dr. J. Bartkus. V. Plidžinsko nuotrauka

ALT SAJUNGOS ATEITIES DARBO GAIRĖMIS

A. L. Tautinės Sąjungos veikloje šiuo metu išskirtinos šios sritys:

- Politinė,
- Kultūrinė,
- Lietuvybės išlaikymo,
- Sava — organizacinė (arba organizacijos vidaus reikalai).

A. Politinė sritis

Reikia konstatuoti, kad lietuviškieji politiniai veiksniai VLIK, ALT ir L. N. Tarka neparodo didesnio efektyvumo — jų veikla šiandien visuomenės nepatenkina.

1. VLIK — pretenduojąs į vienintelį ir vyriausią politinį organą, po įvykusios schizmos neatsitiesia ir pamažu žygiuoja į užmarštį organų kategoriją, nors toli gražu ji sudarančios partijos to nenori ar net bijo pripažinti. Bet jis dar ilgai išliks nors ir neatitinkas laiko sąlygom — nes lietuviškas užsispirimas — ilgai dar jo vardu operuos, nors efektyvios politinės veiklos ir nebus išskelta.

2. L. N. Tarka — palyginti staigiai pradėjusi savo dienas dar ir šiandien neturi išsamesnio plano ir pažiūros į ateities veiklą bei darbą. Nevienas Talkos darbas, kaip ir kitų organizacijų, dažnai atsitiktinumo spalva dažytas. Organizacinis ir propagandinis Talkos sektorius silpnai reiškiasi ir jei ne Nepriklausomybės Fondui renkamos aukos, dažnas pamirštų, kad tokia organizacija egzistuoja.

Iš šių minčių, kad pasakyta apie VLIK ir Talką, reiktų daryti išvadą, kad gal jau atėjo vyriausias metas Tautinei Sąjungai rimtai pasvarstyti.

- Arba paieškoti kelių sustiprinti Talkos veiklą ir tą veiklą aktyviai remti.
- Arba imtis iniciatyvos vienam bendram politiniam organui sudaryti (neatmetant galimybės įsijungti į VLIK).

Todėl šiais klausimais

INŽ. J. JURKŪNAS

(Santrauka iš pranešimo ALT S-gos Tarybos konferencijoje)

turėtų būti pasisakyta, surinktos nuomonės, gi iš Tautinio Sąjūdžio ir Tautinės Sąjungos Valdybų atstovų sudaryti komisiją, kuri paruoštų planą šiuo klausimu ateinančiam ALT S-gos seimui.

3. ALT reikalai šiandien yra pasukę reformų kryptimi. Kiek tos reformos pasiteisins, parodys ateitis. Reformų šalininkų esame radę dešiniojo srovėj.

Be abejo ALT reikalus reikia sekti atidžiai ir nepertraukiamai. Jei kiltų mintis, kad ALT reikalams reikalinga komisija ji turėtų būti sudaryta iš Tautinės Sąjungos direktorių ALT, gyvenančių Chicagoj.

4. Be savų politinių reikalų, neišvengiamai lietuviškoji visuomenė domisi ir įsilięja į amerikoniškąją politiką, ar tai demokratų, ar respublikonų veikla. Čia, be abejo, reiktų taip pat svarstyti ir studijų ir tam tikrų bendrų išvadų.

Siūlyčiau, kad Sąjungos Valdyba pavestų tuo klausimu besidomintiems keliems mariams sudaryti komisiją ir tuo reikalu pasiųsti Valdybai konkrečius pasiūlymus bei planus.

B. Kultūrinė sritis

Be abejo, tai labai plati sritis. Ir ji yra susijusi — susiliečianti su lietuviybės išlaikymo bei politinė sritimi. Taip pat ši sritis sunkiai pati pakenčia kokius nors iš anksto pramatytus planus ir vienokius ar kitokius rėmus. Bet turint galvoje, kad kultūrinė sritis yra talkininkė mūsų kovojai dėl laisvės ir už išlikimą lietuviams, esame priversti ją paplanuoti ir dėl jos pasisakyti.

Kultūrinei sričiai priskir-

tina: spauda, ideologiniai reikalai, kultūrinių pasireikimų skatinimas bei jų parama, propagandiniai reikalai ir kit.

Smetonos monografijos sėkmingas išleidimas bei išplatinimas gal bus impulsu Sąjungai ir daugiau ką nors šioje srityje veikti. O, be abejo, būtų daug kas, kaip pav. objektyvus nepriklausomybinio laikotarpio nušvietimas, dabartinės Lietuvos okupacijos pavaizdavimas, tautinės ideologijos principų nusakymas arba bent ta tema jau pasirodžiusios ir turimos medžiagos surinkimas ir atitinkamas jos sugrupavimas bei išleidimas, tai nepaprastai reikalinga mūsų prieaugini — jaunimui, gal tai ir bus viena iš tų priežasčių, dėl ko jaunimo prieauglis nėra dar kol kas mūsų tarpe pakankamas, be abejo vis tolimesnis šio reikalo atidėlojimas neša mums patiems nemažus nuostolius.

Neeiliniu klausimu yra ir tautinės spaudos (periodikos) reikalai. Be abejo čia mes esam laimingam kely, turėdami Vilties bendrovę, kurios yra tiesioginiu tikslu ir ji yra pajėgi rūpintis tautine spauda. Bet bendresnis tautinės spaudos klausimas reikalauja šiandien nuodugnesnio tyrimo, apsvaistymo ir tam tikrų sprendimų.

Šiuo metu nepaprastai svarbu vadinamo kultūrinio bendradarbiavimo, o iš tikro tai okupantui talkininkavimo klausimas. Šis klausimas darosi kaskart aktualėsnis ir reiktų greito aptarimo ir greito viešo ir neviešo reagavimo.

Siūlymas. Sudaryti prie Tautinės Sąjungos kultūriniam ir pan. reikalams planavimo komisiją, kuri paruoštų planą tolimesnei distancijai, o svarbesniais atvejais darytų rekomendacijas Sąjungos Valdybai.

C. Lietuvybės išlaikymo sritis

Ši sritis, kiek ji svarbi, tiek menkokai išpraudžiama ir rėmus. Čia patiekiami planai šiai sričiai visi turi vienodą bruožą, kad jų rezultatai, jei planas ir sėkmingas, paaiški tik daugeliui metų praėjus ir tai paprastai būna pėvelu jau tuos planus taisyti ar keisti. Planai galėtų būti ruošiami, kad ir šiomis kryptimis:

- Tęsimas pradėto tautinio jaunimo organizavimo.
- Rėmimas egzistuojančių jaunimo organizacijų.
- Skatinimas ir sudarymas sąlygų jaunimo lektūrai atsirasti.
- Moralinė ir materiali-

nė parama lituanistikos mokykloms.

e) Suorganizavimas studijų dienų jaunimui aktualiomis problemomis.

Be abejo svarstymas ir planavimas šių pasiūlytų, o ir čia nepaminėtų punktų reikalaus ilgesnio testinio, o ne vienkartinio darbo, bet vargu ar šioje srityje kas nors bus įmanoma įveikti be nuolatinių pastangų. Bet susimąstyti verta, kad mes nepra rastume jaunosios kartos — greičiau, negu mes kad galvojame.

Siūlymas. — Pakviesti po du-tris žmones nors ir skirtingose vietose pastudijuoti šį klausimą, kad ir atskirais punktais ir paruošti jų vykdymui konkrečius pasiūlymus.

D. Sava organizacinė sritis

Be abejo, visoki planavimai geriau galimi, kai pati organizacija yra stipri. Stipri asmenų kokybė, bet nėra jau taip nereikšminga ir asmenų skaičius.

Todėl skyrių veiklos aktyvinimas turėtų būti vienu iš esminių Sąjungos uždavinių, rūpinantis sava organizacija. Bet šis rūpestis yra Sąjungos Valdybos neatskiriama dalis — tik ji nuolatos turi būt priminama ir nuolatos ja turi būti rūpinamasi.

Be organizacinės problemos, gyvenimas parodė, kad Sąjungos darbas aktyvėja ir platesniu mastu pasireiškia, jei bent vienas didesnis uždavinys parenkamas ir vykdomas. Ar nesėkmingai praėjo ir ar nesukėlė mūsųose ir visuomenėje nuotaikų ruošieji sąskrydžiai Los Angeles, Washington, tautinių organizacijų konferencija New Yorke, Dirvos vajus, o dabar ar nepradeda įsibėgėti Smetonos monografijos platini-

mas? Visi šie darbai sulaukė paramos ir įvertinimo todėl ir ateičiai reiktų rinktis vieną didesnį darbą — uždavinį ir jį vykdyti.

Neįmanoma į trumpus rėmus sutelkti visą medžiagą. Stengiausi paminėti šiuo metu svarbiausius ir bandžiau duoti siūlymus. Viena norėčiau pažymėti, kad siūlytos komisijos, veikdamos savarankiškai, savo planus patiektų Sąjungos Valdybai, o ši juos suderinusi, Sąjungos seimui. Tuo būdu Sąjungos Valdyba lieka visų planavimų viršūnėje, ir tai yra tikslu, nes ji yra vėliau priimtųjų planų vykdytoja.

one gift works
many wonders
UNITED APPEAL

* GUINĖJOS PREZIDENTAS SEKOU TOURÉ lankėsi pas prezidentą Kennedy prašydamas daugiau ūkinės paramos iš JAV. Guinejoje aiškiai matomas nepasitenkinimas Sov. Sąjungos žadėta parama.

* EUROPOS VALSTYBIŲ POLITINĖS VIENYBĖS svarstymai atidėti, kol nebus galutinai išspręstas D. Britanijos dalyvavimo klausimas Bendrojoje Rinkoje.

* JAV VYRIAUSYBĖ, NEPASITIKĖDAMA Laos vyriausybės raportu, jog visos svetimų valstybių kariuomenės yra apleidusios kraštą, reikalauja, kad tai būtų patikrinta. Yra tikrų žinių, kad Laose tebeveikia keli tūkstančiai Šiaurės Viet Namų karių.

PINIGAI I USSR
PILNAI GARANTUOTA
PRASYK PLATJŲ
INFORMACIJŲ
GRAMERCY
SHIPPING Co., Inc.
744 BROAD STREET
NEWARK, NEW JERSEY
Laisniuota ir pilnai bandyta

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE APLANKYKITE

MIDWEST MAISTO IR LIKERIŲ
KRAUTUVĖ

2515 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-1731

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIČIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

German Brandy 5th \$4.79
Kron-Brannvin Aquavit. 5th \$3.98
Dujardin German Brandy 5th \$5.29
Old American Whiskey Full Qu. \$3.98

Chianti Import. Wine Qu. \$0.98
Bordeaux French Wine 5th \$0.98
Zeller Schwarze Katz 5th \$1.29
Ambassador Vermouth 5th \$0.98

SVARSTYMAI IR NUOMONĖS

Palikime ligonį ramybėje ir imkimės darbo

Kai ligonis suseraga vėžiu, tai dažniausiai atveju jis nepagydomas, net ir padarius vieną ar dvi operacijas.

Visiškai tokią pat ligą turi mūsų garbingasis senelis ALT. Jis serga vėžiu ir jo jokių operacijų nepagydytų, nes liga yra išsi-

senėjusi. Be reikalo tiek ilgai laukiama ir nieko neveikiama. Atrodytų, lyg Lietuvos krašto ir tautos reikalai eina geroje pusėje. Toks neveiklos reiškinys lietuvių visuomenę daro abejingą bet kokiems darbams. Norint ALT pagydyti, reiktų jo visus va-

dovus pakeisti ir kurti naują ALT ant naujų pagrindų su nauju energingumu sąjūdu. Tačiau toks esminis žygis užrūstintų ligonį, o jis prieš mirdamas dar pridarytų negeistinių reiškinį lietuviškoje veikloje. Geriausias sprendimas būtų toks: daugiau negaišti, neleisti veltui brangaus laiko reformuojant ALT.

Mes čia, Amerikoje, turime vieną geriausią ir stipriausią organizaciją sudarytą demokratiniu būdu, vadinamą Amerikos Lietuvių Bendruomenę. Ji ir privalo imtis viso to darbo, kurio nebedirba ALT. Tiek ALT tiek VLIK teatstovauja tik nedidelę lietuvių partinių žmonių sąjelę. Ir bereikalo spauda vis nurodinėja, jog tos dvi organizacijos atstovauja visus lietuvius. ALB rinktoji taryba turi teisę ir privalo imtis ne tik kultūrinio, bet ir politinio darbo. Jei ALB Taryba nesiims jai patikėtų darbų, tai ir ji iššauks visuomenėje tokią apatiją, jog vėliau jokios pastangos neatstotų jos blogybės, kuri yra atsiradusi dėl sergančio ALT.

Būtų didžiausia klaida, tiesiog nesupratimas, kurti naują ALT nedemokratiniais pagrindais, paliekant nuošalyje sudarytą ALB Tarybą.

ALB Taryba tučtuojau, nieko nelaukiant, sušaukia jos narių suvažiavimą ir sudaro politiniams lietuvių reikalams atitinkamą organą. Jis gali vadintis Taryba, kaip kad yra švietimo reikalams, kultūros reikalams ir tt., ar biuras, Pavadinimas nėra esminis, svarbu, kad jis būtų veiklus. Sudarius tokį politiniams reikalams veiksnį, 16 vasario minėjimas ir rinkliavos tautos reikalams organizuojami Bendruomenių Apylinkių. Šis kelias yra vienas būtiniausių ir skubių. Neleiskime lietuvių visuomenei užmigti sergančio ALT vėžio miegu. Bendruomenės suorganizuotas politinis veiksnys būtų veiklus, nes jį žmonės būtų parenkami Tarybos ir, esant reikalui, keičiami. Jei taryba rastų reikalo, ji galėtų imti žmones ir iš dabartinio ALT. Atsakomybė kristų ALB Tarybai už jos organų veiklą. Šiuo keliu į lietuvišką darbą pajungtume visą lietuvių visuomenę, bet ne mirštančių partijų po keletą narių. ALB Tarybos rinkimai ir iš viso bendruomenės gyvenimas pajudėtų, nebūtų tų nesutarimų tarp ALT, Bendruomenės ir VLIK, neeilvotume tuščiai laiko ir spaudos.

Jei dabar esamas ALT vis norėtų dar "veikti" -- rinkti aukas ir jas neracionaliai naudoti, galimos dvi išeitys: a) kas nori ALT tegul jį palaiko ir tegul aukoja jam, b) bendruomenininkai taip pat organizuoja 16 vasario minėjimus (kai kur tai ir daro, tik lėšas atiduoda ALT) ir surinktas lėšas atiduoda ALB nei jos kultūriniais ir politiniams reikalams tvarkyti.

A. Musteikis

Vokietijoje prie amerikiečių dalinių lietuvių sargybos 4204 kuopos vyrai savo įrengtoje koplyčioje Uhlerborne pamaldų metu.

DETROIT

Balfo išvažiavimas

Flinto - Saginaw - Lasingo, Bay City ir kt. apylinkių Balfo Skyrius spalio 14 d. ruošia savo išvažiavimą Kodacių vasarvietėje Nidoje prie Lobdell ežero. Kviečiami ir nepriklausą skyriui apylinkės lietuviai atsilankyti. Esant blogam orui viskas vyks patalpose. Adresas: 16228 Haviland Beach, Linden, Mich.

DIRVA METAMS KAINUOJA TIK IO DOLERIŲ

Lietuvių sargybų 4204 kuopos koplyčioje kapelionas kun. Br. Liubinas ir kuopos vadas kpt. J. Matulaitis prie altoriaus, kuris padarytas pagal kuopos nario Sgt. L. Matulevičiaus projektą.

PETKUS LAIDOJIMO ISTAIGA

The Great Brandy from the Rhine

VXOP • 80 proof

...the Great Gift for the Holidays

Connoisseurs: Send 10¢ and self-addressed envelope for handsome booklet of brandy cocktail recipes by famous European bartenders to: GERMAN DISTILLERIES LTD., NEW YORK 20, N. Y.

Vertė J. P. Palukaitis

(75)

Šnypsdamas veržėsi garas iš vamzdžių, pripildydamas visą kambarį drėgnu karščiu, ir temperatūra be paliovos kilo: 50 laipsnių, 60 laipsnių, 70 laipsnių. Jie buvo perslape, prakaitas tekėjo jiems į akis, juos akindamas. Du ar tris kartus Reinoldas prarado sąmonę ir būtų nukritęs ant grindų, prigerdamas dvidešimties centimetrų gylio vandenyje, jei nebūtų buvęs pririštas.

Trečią kartą atsipeikėjęs iš sąmonės netekimo, jis pajuto rankas, kurios jį atrišinėjo, ir jam dar nespėjus tiksliai susivokti, kas iš tikrųjų atsitiko, sargybiniai jį ir Jansę buvo jau trečią kartą tą dieną iš rūsio ištempę į šurpų kiemo šaltį. Reinoldas svyravo, jo galva sukosi, ir Janscis, kiek jis galėjo matyti, taip pat vos bepajėgė išsilaikyti ant kojų; tačiau ir toje miglotumo būklėje Reinoldas kažką atsiminė. Jis žvilgtelėjo į savo laikrodį: buvo lygiai antra valanda. Jis suvokė, kaip Janscis į jį pažiūrėjo ir linktelėjo galvą. Taip, buvo antra valanda, ir komendantas laukė jų — ne tik jis, bet ir švirkštas ir kava, mescalinas ir actedronas.

Komendantas laukė jų, tačiau jis buvo ne vienas. Pirma, ką Reinoldas įžiūrėjo, buvo AVO vyras, paskui jis įžiūrėjo ir kitus du AVO vyrus ir pagaliau milžiną Koką, kuris žvelgė į jį iš pasaly, su plačia, pikta šypsena brutaliame veide. Ir galų gale, paskiausiai, jis pamatė

nugarą vyro, kuris, atsirėmęs į langą, tingiai rūkė juodą rusišką cigaretę, įkištą į ploną, ilgą kandiklį; ir, kai tas vyras atsisuko, Reinoldas pamatė, kad tai buvo Grafas.

DEVINTAS SKYRIUS

Reinoldas buvo įsitikinęs, kad jo pojūčiai jį apgauna. Jis žinojo, kad Grafas buvo išsiųstas į visai kitą apylinkę, tuo būdu negalėtų čia nieko trukdyti, ir kad jo viršininkai atidžiai stebės kiekvieną jo žingsnį. Jam taip pat buvo aišku, kad paskutinėmis valandomis jis buvo nepaprastai paveiktas drėgnos kaitros rūsyje, ir kad jo galva, kurioje vis dar tebeviešpatavo slopinanti maišasis, galėjo jam iškirsti kokį nors pokštą. Bet į langą atsirėmęs vyras tingiai atsitiesė, priartėjo keliais žingsniais, vienoje rankoje laikydamas kandiklį, o kitoje — porą sunkių odinių pirštinių, ir staiga jam nebeliko jokios abejonės; tikrai, tai buvo Grafas, puikios sveikatos ir nė trupučio nepasikeitęs. Reinoldo apatinė žiauna nustumta, jo akys išsiplėtė iš siaubo, bet paskui jo išblyškusiame ir įdubusiame veide lėtai pasirodė šypsena.

— Kaip galėjo... — pradėjo jis, bet sekančią akimirka atsimušė į sieną, kai Grafas savo sunkia odine pirštine trenkė į veido vidurį. Jis pajuto, kad vos tik spėjusi užsitraukti žaizda viršutinėje lūpoje prapliupo kraujas, ir po visa to, ką jam teko pergyventi, šio pastarojo skausmo ir sukrėtimo jau buvo per daug, jam pasidarė silpna ir pradėjo suktis galva, ir Grafą jis jau bematė labai neaiškiai, lyg pro miglą.

— Pamoka, numeris pirmas, drauguži, — atsitiktinai pastebėjo Grafas. — Ateity tamsta prasižiosi tik tada, kai būsi ko nors paklaustas. — Jis pastebėjo ant savo pirštinės kraujo dėmę, į kurią su pasišlykštėjimu, paskui tokį pat pasišlykštėjimo žvilgsnį nukreipė į abu kalinius. — Sakykite, komendante, ar tieldu žmonės buvo įkristę į upelį?

— Jokių būdu, — atsakė komendantas, kuris atrodė labai susijaudinęs. — Jie tik atliko dalį specialiosios procedūros mūsų garo kameroje. Tikrai, kapitone Zsoltai, labai nelaimingas sutapimas, nepaprastai nelaimingas. Jis sugriauja visą apdirbimo eigą.

— Jūsų vietoje aš tiek daug nesirūpinčiau, — nuramino Grafas. — Neoficialiai, prašyčiau niekam neminėti, kad aš tai pasakojau, man žinoma, kad juodu arba vėlai ši vakarą arba rytoj anksti rytą vėl bus gražinti. Aš tikiu, kad draugas Furmintas nepaprastai susižavėjęs tamstos kaip — hm — turėčiau sakyti, psichologo, sugėbėjimais.

— Ar tikrai, kapitone Zsoltai? Ar tamsta esi visiškai tikras?

— Visiškai. — Grafas žvilgtelėjo į laikrodį. — Laikas spaudžia, pone komendante. Tamsta, be abejo, žinai, kaip dažnai yra svarbu paskubėti. Be to, — pridūrė nusišypsodamas, — juo anksčiau mes išvažiuosime, juo greičiau jiedu bus gražinti atgal.

— Tad nebenorėčiau tamstos trukdyti, — pasakė komendantas, kuris dabar buvo įsikūnijęs mandagumas. — Tamsta mane labai nuraminai pareiškimu, kad jiedu bus greit gražinti. Man labai rūpi apdirbimą pravesti iki galo, ypač tokiai spalvingai asmenybei, kaip generolas majoras Iljurinas.

— Taip, aš pripažįstu, kad tai nepasikartojanti proga, — pastebėjo Grafas. Paskui jis atsisuko į AVO vyrus: — Na, pirmyn, išveskite juos į mašiną. Kokai, mažiuli, kas tau atsitiko? Ar manai, kad juodu stikliniai?

Kokas išsišiepė ir išnaudojo progą. Jis tvojo delnu į Reinoldo veidą taip stipriai, kad tas atsimušė į sieną. Kiti du AVO vyrai pagriebė Jansę ir jį be atodairos išvilko laukan.

— Kapitone Zsoltai! — sušuko komendantas, išgąstingai pakeldamas rankas. — Ar tikrai to reikia — norėjau pasakyti, pageidaučiau abu gauti atgal geroje būklėje, kad aš...

— Nesirūpink, pone komendante, — nusišypsavo Grafas. — Ir mes esame savos, gal kiek grubios, rūšies specialistai. Taigi, aš prašyčiau pulkininkui Hidui reikala paaiškinti, kai jis grįš, ir pasakyti, kad jis paskambintų viršininkui, gerai? Ir prašau pasakyti, kaip man gaila, kad aš jo čia nesutikau, bet ilgiau negaliu laukti. Dar kartą labai ačiū, pone komendante, ir geros sėkmės.

(Bus daugiau)

Los Angeles Lietuvių Tautinių Namų gegužinėje rugsėjo 16 d. susitikę: F. Skirmantas, V. Mažeikienė, dr. P. Pamataitis, E. Čekienė iš New York, B. Gediminas ir V. Aleksandrinė.

L. Briedžio nuotrauka.

LOS ANGELES LIETUVIŲ ŽINIOS

• **Tautiniai namai**, 3356 Glendale Blvd., savo salėje spalio 27 d. rengia pirmąjį rudens šeštadienio vakarą. Dainuos solistė J. Armonienė, poeziją skaitys poetė R. Dapšienė, pianinu skambins

ir solistė akompanuos R. Apeikytė. Kviečiama losangeliečių ir apylinkės publika į šį vakarą. Tautinių namų salė šią vasarą naujai išdažyta ir padaryti kiti pagerinimai.

• **Lietuvių Kredito kooperatyvas**, kurio raštinė yra Glendale Blvd., Lietuvių Tautiniuose namuose, gana sparčiai auga nariais ir indėliais. Yra taip pat ir pasakojimų. Steigėjai biznio pradžią patenkinti. Po naujų metų bus renkama kredito kooperatyvo valdy-

ba. Iki sausio mėnesio susirinkimo, pagal Kalifornijos įstatymą, kredito unijos reikalus privalo vesti jos steigėjai. Spalio 18 d. yra kredito kooperatyvų diena, minima visame laisvajame pasaulyje. Prezidentas Kennedy išleido specialų atsišaukimą ir paraginimą tautų bei skolinti protingai. Amerikos prezidento rašto nuorašą gavo ir Los Angeles Lietuvių Kredito kooperatyvas, angliškai vadinamas Lithuanian Credit Union.

• **Pijus Žiūrys**, Amerikos lietuvių veikėjas, buvo pagerbtas per Los Angeles Lietuvių radijo valandėlę, prisimenant jo mirties dieną. Apie velionį P. Žiūrį pranešimą per radijo skaitė Vytautas Aleksandrinas.

• **Jaunutis Puodžiūnas ir Violeta Karosaitė** labai gerai publikai prisistatė kaip stiprios baletų meno jėgos, atlikdami baletų programą Kalifornijos Lietuvių dienoje, kuri buvo L. B. Los Angeles Apylinkės surengta rugsėjo 9 d.

• **Balfo Los Angeles skyrius** rengia vakarą-koncertą spalio 20 d. parapijos salėje, 6:30 val. vak. Programą atliks B. Budriūno muzikos mokyklos mokiniai. Sukiamas gros M. Krafto orkestras. Įėjimas \$1.00.

• **Tėvynės Mylėtojų D-jos Los Angeles kuopa** susirinkimą turėjo spalio 6 d. Tautiniuose namuose. Pernai kuopa paskyrė įnašą Tautinių namų dalininkus įsijungdama \$200. Šimet surengtas piknikas davė pelno. Susirinkime pasisakyta, jog, lėšų kiek sutaupius, kuopa turėtų imtis išleisti kurią nors rašytojų parašytą knygą arba bent stambesne suma knygos leidimui paremti. Prisiminta, kad būtų parašytas ir išleistas veikalas apie Aušros redaktoriaus Dr. Jono Šliūpo gyvenimą ir jo darbus.

• **SLA 75 kuopos** nafių susirinkimas įvyko rugsėjo 22 d. Los Angeles Lietuvių Tautiniuose namuose. Atsilankė daugiau kaip 60 narių ir svečių. Buvo pagerbti mirę nariai: prof. Mykolas Biržiška, kuopos garbės narys ir Kostantas Maženkas. Susirinkime dalyvavo prof. Viktoras Biržiška. Jis, atsakydamas į užuojautą dėl brolio Mykolo mirties, galėtingai prisiminė, kad iš trijų brolių profesorių Biržiškų jis vienas beliko. Brolis Vaclovas Biržiška, miręs prieš keletą metų, palaidotas Chicagos Lietuvių Kapinėse.

• **Alena Devenienė ir Dr. Mykolas Devenis** padarė SLA 75 kuopos susirinkime pranešimą apie Susivienijimo Lietuvių Amerikoje seimą, įvykusį šią vasarą Newark, N. J. Susivienijimas gerai ir laiku išmoka apdraudas. Remia įvairius lietuvių reikalus. Per tarpseiminį dvejų metų laiką Susivienijimas skyrė paramos spaudai: Dirvai — \$200.00, Keleiviui — \$200, Lietuvių Dienoms \$50.00. Jaunimo literatūros konkurso laimėtojų išdalinta \$135.00; sportininkų olimpiadai skirta \$24.00; Mažosios Lietuvos Bičiulių Draugijai New Yorke duota \$150.00. Kanados lietuvių jaunimui skirta \$50.00. Dviem studentams duota stipendija po \$200.00, viso \$400.00. Naujai įsteigtas Dr. M. Viniko stipendijų fondas jau turi \$950.00. Iš labdaros fondo išmokėta pašalpų \$3,133 ir iš tos sumos \$400.00 skirta Lietuvos nepriklausomybės akto signatarui prof. Steponui Kairiui, kurs jau atitinsi į 85 metų amžių. Susivienijimas nėra vien apdraudos organizacija. Tą suprasdami, per paskutinius metus į Susivienijimą įstojo nemažai

losangeliečių lietuvių, ypač nemažai priklausančių Tautinei Sąjungai.

• **Amerikos Lietuvių Tarybos** Los Angeles skyriaus susirinkime balandžio mėnesį buvo nutarta ALT centrui šimet pinigų nesiųsti. Dalis ALT vardu surinktų pinigų buvo paskirta Kuchel - Lipscomb rezoliucijų komitetui. Tačiau liepos mėnesį ALT skyriaus pirmininkas, būdamas Chicagoje, įteikė ALT \$42.75.

• **Dr. Mykolas Devenis** rugsėjo 29 d. savo namuose buvo pagerbtas gausaus būrio Los Angeles ir Šanta Monica lietuvių. Prisimintas ir neseniai miręs prof. Mykolas Biržiška. Užuojautą pareikšta prof. Viktorui Biržiškai, kurs tą vakarą buvo Devenių svečias. Pirmasis kalbėtojas buvo Bronys Raila. Jis, priminęs Mykolą Biržišką, linkėjo Mykolui Deveniui ir toliau taip dirbti lietuvių labui, kaip Mykolo iki šiol buvo dirbta. Prof. Viktoras Biržiška kalbėjo apie Mykolo Devenio meilę Lietuvai ir jo dėl tos meilės turėtas kančias Vorkutoje, kol jį iš ten išlaisvino Amerikos valdžia Alenai Devenienei čia sumaniai veikiant. Dr. Mykolas Devenis priminė savo žodyje prof. Vaclovą Biržišką, kuris taip pat būdavo jų šeimos šventėje, nes rugsėjo 26 d. pradėdavę vaclovines, o po to sekdamy mykolines, gi trečią dieną, rugsėjo 30, minima kaip Alenos Devenienės gimtadienis. Dr. Jusionis Devenius sveikino Vilniaus lietuvių vardu. Be jau minėtų svečių dar buvo: p. Railienė, Dr. Gudauskas ir muzikė Giedrė Gudauskienė, Vaičiai, Jugioniai, Andrašūnai, Bakūnai, Lukšiai, Raulinaičiai sn., Balčiūnai, Alminai, E. Dargytė, B. Budriūnas, J. Kutra ir kt.

• **Los Angeles šv. Kazimiero parapijos** mokykloje kasdieninės lietuvių kalbos pamokas lanko apie 50 mokinių. 10 lietuvių vaikų lanko darželį ir apie 50 mokinių lanko šeštadieninę liutuanistikos mokyklą, tai iš tolimesnių apylinkių lietuvių vaikai, kurie negali lankyti kasdieninių lietuvių kalbos pamokų. Lituanistinius dalykus parapijos mokykloje dėsto mokytoja Ona Razutienė.

• **Inž. Algis Antanaitis** buvo išskridęs į Chicago, į savo tėvo žurnalisto Jono Antanaičio laidotuves. Keletą metų Jonas Antanaitis gyveno Cleveland, Ohio.

• **Losangelietis Jurgis Gliaudys (Gliaudis)** širdies priepuolio ištiktas paguldytas gydymui į ligoninę. Tai jau antras toks jo susirgimas.

• **Antanas ir Kazimiera Mikalojūnai**, persikėlę iš Montreal, Kanada, įsirašė į Susivienijimo Lietuvių Amerikoje 75 kuopą.

• **Santa Monica, Calif. lietuviai** spalio 6 d. pirmą kartą buvo susirinkę aptarti šios lietuvių kolonijos reikalus. Dalyvavo apie 80 žmonių. Jie visi yra aktyvūs Los Angeles lietuvių organizacijose. Nutarta, jog šio miesto lietuviams reikėtų dažniau susitikti, susipažinti. Tačiau pasisakyta prieš atskiros (nuo Los Angeles lietuvių) bendruomenės ar parapijos steigimą. Santa Monicos lietuviai, kaip susirinkime pageidauta, turėtų laikytis draugiškumo tarpusavyje, o taip pat ir su kaimynais losangeliečiais.

• **Kalifornijos lietuvių evangelikų piknikas**, surengtas spalio 7 d., sutraukė nemažai žmonių. Dalyvavo daug lietuvių evangelikų, o taip pat ir kitų tikybų pažangių lietuvių. Buves Amerikos pasiuntinys Lietuvai Owen C. J. Norem ir jo žmona atvyko į šį lietuvių pikniką. Lietuviai evangelikai šioje kolonijoje bendrajame lietuvių gyvenime turi šiuos žymius reprezentantus: Devenius, Petkienę-Yčaitę, dramos sambūrio veikėja Ema Dovydaitytę, kunigą M. Preikšaitį, Skistymų šeimą, Glazių šeimą, Mejerių šeimą ir daug kitų.

K. Kajetonas

RUDENS BALIUS

Helen D. Bartusch-Swaggart dainuos D.L.K. Birutės Draugijos ruošiamame Rudens baliuje. Balius įvyks lapkričio mėn. 17 d. 8 val. vakaro, St. Nicholas Auditorijoj, 2300 W. 3rd St.

Solistė pradėjo savo muzikinę karjerą Chicagoje, kur laimėjo eilę konkursų: Amerikos Muzikų Draugijos, Chicagos Moterų Klubo, Chicagos Operos, Tribune festivalio ir t.t.

Savo sultingu mezzo-kontraltu sužavėjo ne vieną kritiką ir daugybę laikraščių labai palankiai atsiliepė apie jauną solistę. Dainavo per keletą Amerikos ir Kanados radijo koncertų, dalyvavo daugybėje Amerikos radijo programų su dideliu pasisekimu.

Chicagoj debiutavo operoj "Cavalleria Rusticana" Lucios rolėje. Atvažiavusi į Kaliforniją dainavo Mendelssohn'o operoj "Elijah". Iš viso, ši gabi lietuvaite pasižymėjo ne tik dainavimo bet ir vaidinimo srityje ir buvo laikoma viena iš geriausių muzikinės komedijos kylančių žvaigždžių.

Birutiečių baliai visuomet pasižymi jausmu, puikia nuotaika ir gausia publika. Nenuostabu, nes birutietės stengiasi, kaip galima daugiau suteikti šeimyniško jausmo, be to, los angeliečiai žino, kad visas pelnas, gautas balius metu, pasiunčiamas už geležinės uždangos broliams ir sesėms remti.

V. Irl.

AKIMIRKOS

Bronys Raila

Šokis prieš kongresą

Kažkaip atsitiko, kad pastaruoju metu man neišvengiamai tenka susiminti -- suponais Barzdukais.

Su dviem iš karto. Štai neseniai su Arvydu iš Washingtono, D.C., o dabar su Stasiu iš Clevelando, Ohio. Ne dėl ko kito, o dėl jų laiškų ar straipsnių, kuriuose tiek vienas, tiek antras dėl mano kai kurių pasisakymų. Dirvoje atsiliepė labai atšiauriai, sakę, čia, šiurkštakai ir piktuoji. Ir abutai vienodai nedraugiškai, lyg būtų giminės.

Pastarasis, Stasys Barzdukas, Drauge (1962, IX, 10.) kibo į mano retus gyvplaukių dėl kultūros kongreso.

Dėl to kongreso, kaip žinom, būta jau kehiolika susikibimų, ir jei tai būtų padaręs kas kitas, o ne S. Barzdukas, būčiau galėjęs be vargo patylėti. Bet šisai yra Amerikos Lietuvių Bendruomenės Tarybos pirmininkas, taigi, lyg ir koks mūsų bendruomenininkų prezidentas, o Bendruomenės vykdomoji valdžia, Centro Valdyba, aną kongresą ruošia.

Taigi, kada dėl kongreso, kaip pasirodė, ne visi mes Amerikos lietuviai esame vienos nuomonės, prezidento balsą dera kreipti daugiau dėmesio.

Prezidento pareiškimai Draugo straipsnyje apie kongreso burbulus ir kritikus, neslėpsiu, mane išgąsdino. Po jų net pradėjau nebetikėti, kad kas gero iš kongreso išeitų. Tiesa, savo pirmojoje akimirkoje tuo reikalu jau buvau pasisakęs, kad kongresui ruošti komitetas bus padaręs nedovanotinų ir "kažin ar bepataisomų klaidų", o po Barzduko straipsnio man pasidarė visai aišku, jog kongreso rengėjų aplinkumoje, matyt, niekam ir įgalvaneateina, kad ką nors reikėtų atitaistyti ar pataisyti.

Priešingai! Visos kongreso ruošėjams spaudoje pateiktos kritinės pastabos, priekaištai ar reikalavimai, esančios ne tik "kritika" tarpkabičių, bet -- ultimatumai, cinizmas, ignorancija, nepraustaburniškas plūdumas, asmeninių sąskaitų suvedinėjimas. Ir tai esąs tik "stenėjimas ir žirzimas"... Visi tie žodžiai ne mano, bet pono Stasio Barzduko.

Šis stilius, toksai tonas ir šiurkštus klausimų išdėstymo būdas mane galutinai išgąsdino. Juk taip negali būti svarstomi ne tik kultūros kongreso ruošimo reikalai, bet ir kultūros klausimai iš viso.

Su tokia kalba ir tokiu žodynu galbūt galima šaukti žemaitukų arklių kaustytojų kursantų suvažiavimą, bet ne laisvųjų Amerikos lietuvių kultūros kongresą.

Apie mano Dirvoje užsimintą būsimojo kongreso burbulą, p. S. Barzdukas per Draugą pasisakė taip:

"Antro autoriaus čia išdėdžiai kalbama apie ultimatumą "visai" laisvai bei savarankiškai reikštis, o kai toks ultimatas buvo atmetas (visiškai pagrįstai, nes ultimatus reikia atmeti iš principo), tai ir visas kongresas jau verčiamas tik "kongreso burbulu"..."

Viešpatie, kaip tebuvo norėta mano straipsnį skaityti ir kas jame surasta! Net malonus Barzduko atsigaivinimas Kanados lietuvių dienoje nieko nepadėjo jo nervų riboms (rašė jis, grįžęs iš Kanados).

Dirvos skaitytojai, kurie dar atsimena, galėtų paliudyti, kad mano straipsnis buvo parašytas ne su išdidumo dvasia, bet įsakiu tariant -- "su gailėsčiu, apsvylimu ir liūdesiu". Tiesa, aš neslėpiau pavojaus, kad taip ruošiant antrąjį kultūros kongresą, iš jo galis virsti tik burbulas, ir tuo priartėjau prie kolegos Vyt. Meškausko pareiškimo, kad pirmojo kongreso padariniai būvę tik nulis. Barzdukui tai cinizmas (pagal graikišką to žodžio kilmę -- šuniškumas) ... Na, o kokie kiti pirmojo kongreso padariniai yra likę, jeigu

ne niekas, vadinasi nulis? Iš to kongreso praktiškai ir morališkai liko tiek, kiek ir iš jo pagrindinio rengėjo Dr. Bajerčiaus, kuris vėliau visai dingio (girdėjau kalbant, kad jis į Sovietiją išsidangino). Burbulas dar yra šis tas daugiau. Bet kai po išpūtimo burbulas vėliau sprosta, irgi lieka tik nulis.

Ir iš kur tie ultimatumai? Po pakvietimo kongrese skaityti paskaitą ir to pakvietimo priėmimo aš tik švelniai pasiteravau kongreso rengimo pirmininką dėl mano kaip paskaitininko laisvės ribų, ir išreiškiau nusistatymą, kad norėčiau būti visai nevaržomas. Jam aiškiai pranešus, kad mano mintys kongreso rengimo komiteto turės būti kontroliuojamos, nuo pasiūlymo atsisakiau, tai plačiau motyvuodamas. Labai tingėčiau eikvoti laikraštį vietą to susirinkimo dokumentų paskelbimui.

S. Barzdukas yra kalbininkas, ir jo pačio sudarytame "Lietuvių Kalbos Vadove" (566 ps.) žodis ultimatus taip aiškinamas: -- "paskutinis reikalavimas". Tai be abejo per trumpas ir nepilnas paaiškinimas. Tarptautinėje teisėje ultimatumo ir jo įteikimų sąvoka bei tvarka yra aiškiau aptartos. Jis dažniausia reiškia tokį reikalavimą, kurio per tam tikrą nustatytą laiką nepatenkinus, imamas kitokių -- prievartos ar karo priemonių.

Mano santykiuose su kongreso ruošos komitetu nė vieno tokio elemento nebūta. Taigi nė iš katros pusės nebūta ultimatumų. Kitaip aš būčiau turėjęs komitetui skelbti karą ir mėginti su savo sąjungininkais užimti jo sostinę... Aš gi tik nesutikau nusilenkti pirmininko nustatymui pasiduoti komiteto cenzūrai. Šiaip jau -- kapituliavau be sąlygų.

Tad kokio piktioji dvasia pakurstė p. Barzduką taip netiksliai ir neteisiai kalbėti apie šią istoriją ir čiulpti iš piršto, jog kongresas dėl to man burbulu atrodo, nes mano "ultimatus buvo atmetas". Tai nėra moralu.

Antanas Škėma.. Bet abejo jam būtų buvę daug linksmybės ir juoko, jei gyvas būtų galėjęs būti šių nuotykių liudininku. Savo bendraamžį Antaną pažinau gana arti ir turbūt nuo daug anksčiau, negu daugelis jo dabartinių ritieriškų gynėjų.

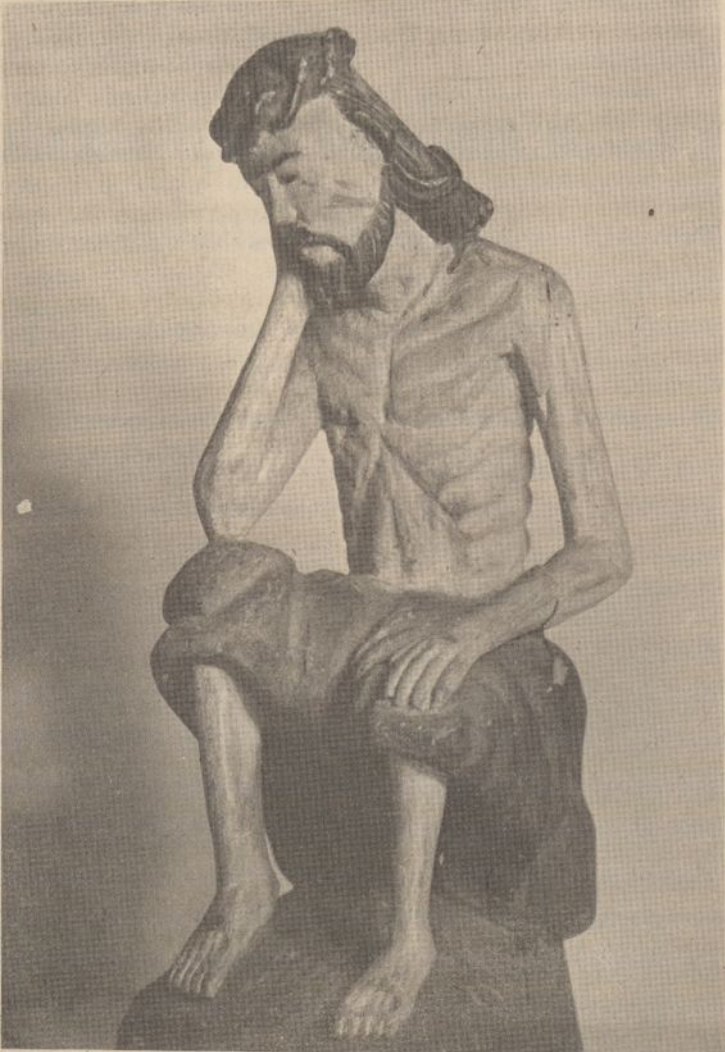
Argumentas dėl Škėmos-Griniaus kontraversos, dėl kurios visas kongreso ruošimas darėsi nepriimtinas "liberaliajam sparnui", man iš pat pradžių atrodė ne neigiamas, bet ne svarbiausias ir net labai laimingas. Malonu matyti dar nenumirusią humanizmo, riteriškumo ir draugystės dvasią, bet tai vestų į neįmanomą precedentą, kad apie žuvusius ar mirusius rašytojus nieko kito nebebūtų galima pasakyti, kaip tik liaupsinimus.

Buvau ir liksiu Škėmos, kaip dramaturgo ir aktoriaus nuosirdžių gerbėju, tačiau mano simpatijos jo beletristikai ir lyrikai tebėra žymiai daugiau ribotos, nors ta jo kūryba buvo būdinga mūsų franzkafikiško pasaulio daliai. Antanas vistiek dar ne šventasis ir ne mūsų literatūros klasikas. Tokius dalykus nusprendžia ne draugai ar priešai, bet laikas -- ramus, srovenantis, dildantis ir nutekinant. Ilgesnis laikas.

Tačiau šis atvejis nėra nesuprantamas ir tiems iš Santaros, kurie užsisistoja A. Škėmos rašytojišką palikimą. Paskutiniame Margočio numeryje pusėtinai pagrįstai duodama išsamesnių paaiškinimų, kodėl Dr. J. Griniaus žvilgsniu kūrybines apraiškas apsprendžias asmuo neturėtų būti daromas "oficialiu visų lietuvių kultūrinės ir kūrybinės veiklos gairių reiškęs".

Tad man rodos, S. Barzdukui, kaip ALB Tarybos pirmininkui, nereikėjo viso to išvadinti "nepraustaburnišku plūdumi", o daugiau bešališkai ir visai rimtai atsižvelgti.

Kodėl, kaip ir koku būdu, -- gal man leisite pašnektėti dar bent porą kartų.

RŪPINTOJĖLIS, Mažeikių apskr. dievdirbių skulptūra. (Iš dail. A. Dargio rinkinio).

DR. A. ŠAPOKA VĖL KALBA Į MUS

Pranys Alšėnas

Pasaulyje taip yra (gal, kaip sakoma, "taip radom, taip paliksim"), kad brangiausias žmonės -- nebranginami tol kol jie gyvi. Net motinos mūsų - kada karščiausiai mylimos? O gi tik dviem atvejais: kai jos apkabinamos savo mažų vaikų ir kai dideli vaikai... apkabina jų karsčius. Kodėl taip? Todėl, kad pirmuoju atveju, vaikai stipriai jaučia ką jie turi, o antruoju -- ko neteko...

Panaši padėtis yra ir su mūsų žymiais žmonėmis -- kul-

tūrininkais, mokslininkais. Kol jie mūsų tarpe gyvena, nebūtų galima pasakyti, kad būtų ignoruojami, bet, daugeliu atvejų, neteikiama jiems ir derama pagarba.

Mūsų, torontiečių lietuvių, tarpe pilną tuziną (12-ka) metų gyvena ir dirbo vienas žymiųjų mūsų istorikų, prof. dr. Adolfas Šapoka. Pasakyti tik tiek kad "gyveno tarp mūsų ir dirbo" -- permaža, nes kultūrinė ir mokslinė srityje -- jis dirbo ne už vieną, bet gal už du, tris ar dar daugiau...

Tą dvyliką metų jis buvo savaitraščio "Tėviškės Žiburių" redaktorius, jis uoliai dalyvavo KLB, nuo pat B-nės įsikūrimo iki mirties būdamas jos tarybos nariu, o kultūrinėje srityje -- kiek paskaitų jo skaityta savo kolonijoj ir už jos ribų -- sunku būtų ir apskaičiuoti. Gi, šalia visa to, daug dirbta ir mokslinėje -- istorinėje srityje.

Šalia begaliniai įtempto darbo prie "Tėviškės Žiburių" redagavimo, jis parašė ir išleido knygą "Vilnius Lietuvos gyvenime". Be to, tąja begaliniai svarbia tema paliko ir daugiau rankraščių, kurie šiuo metu sutvarkyti ir leidžiamas naujas veikalas. (Leidėjas - Toronto Prisikėlimo parapija).

Nuo velionies mirties -- nei metai, nei dveji -- daugiau kaip vieneri, mažiau kaip dveji. Jis paliko mus ir šį pasaulį 1961 m. pradžioj. Bet, mirdamas, paliko ir visiškai paruoštą labai svarbų darbą -- anglų kalba rankraštinį "Vilnius in the Life of Lithuania". Tą darbą, iš jau minėtosios lietuvių kalba Dr. A. Šapokos kny-

gos, išvertė Ernest J. Harrison, buvęs (1920 m.) Britų vicekonsulas Kaune, pamilęs mūsų kraštą ir vėliau -- paskyręs Lietuvai, jos veiklai ir darbuotei ketvertą paskutiniųjų dekadų. Gaila, ir šis kilnis Britas, didis Lietuvos draugas, mirė tais pat metais (1961), kaip ir knygos autorius.

Knygos išleidimo našta pasiėmė ir gražiai išnešė -- ištesėjo Vilniečių Lietuvių Sąjunga.

Angliškosios laidos redagavimo darbą atliko Dr. C.R. Jurgėla ir Prof. S. Sužiedėlis.

Ir, štai, tas veikalas -- "Vilnius in the Life of Lithuania", pagaliau, išvydo dienos šviesą -- išėjo iš spaudos.

Šis rašinys rašomas -- ne veikalo recenzavimo reikalu, nes toji knyga -- pasirodžius jai lietuvių kalba -- yra buvusi recenzuota ir aptarta. Tikiu, mūsų istorikai pakalbės ir apie šią -- papildytą ir pritaikintą angliškam leidimui laidą.

Viena tesinori priminti, kad angliškoji knygos laida "Vilnius in the Life of Lithuania" -- yra visiškai reprezentatyvi tai sričiai -- išleista labai gražiai: geram popieriuje, su daugeliu iliustracijų, kietais viršeliais, su dail. T. Valiaus pieštu applanu, Lietuvos žemėlapiu, paruoštu Vitaliaus M., plačiu bibliografinių šaltinių nurodymu, etc.

Šis veikalas -- bus labai naudingas mūsų ligi šiol vis iškil-

davusiai vadinamai "Vilniaus bylai" ar "Vilniaus problemai" spręsti. Nors, iš tikrųjų, kaip ir veikalo autorius savo žody teigia, jog knygoje perduodama istorinė medžiaga -- privalo eliuoti -- panaikinti tai vadinamą "Problem of Vilnius", daž-

nai lenkų arba baltųjų rutėnų (baltgudžių) keliamą, nes lietuviams -- nėra ir negali būti tokios "problemos", kaip nėra "Budapešto problemos" vengrams, "Prahos problemos" čekams ir t.t. Lietuviams, esą, tėra tik Lietuvos istorinė Vil-

niaus problema.

Vilnius in the Life of Lithuania, by Adolfas Šapoka, Ph. D. Toronto, 1962,

Printed by "The Lights" Printing and Publishing Co. Ltd. in Toronto, Canada, 2000 copies, 174 pages.

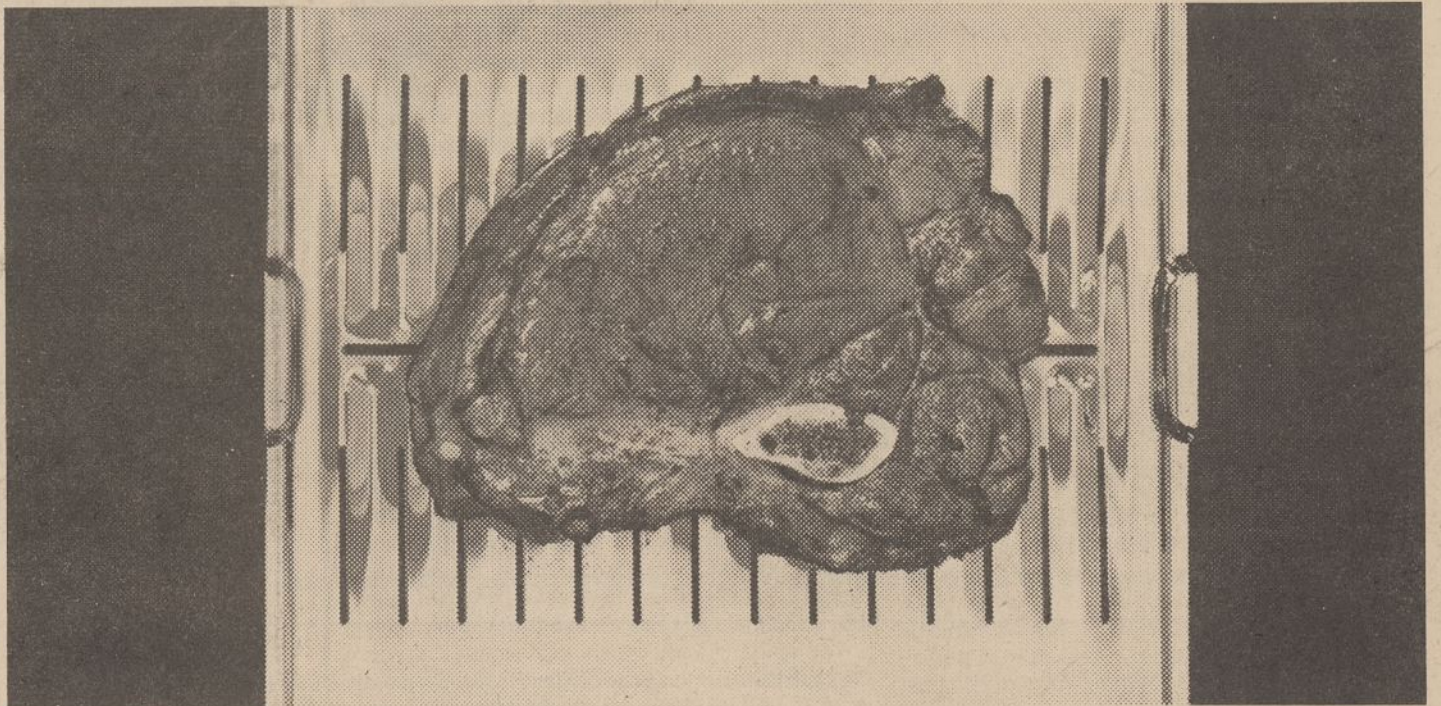
VILTIES SPAUSTUVĖ

6907 Superior, Cleveland 3, Ohio, HE 1-6344

- Priima užsakymus iš visų miestų Jungtinėje Valstybėje ir Kanadoje.
- Spausdina ofsetu laikraščius, žurnalus, brošiūras, programas, katalogus ir kitokius leidinius. Jei norite turėti gerai iliustruotą leidinį, kreipkitės į mus.
- Patarnauja organizacijoms, firmoms ir profesionalams: vizitinės kortelės, blankai, receptų, sąskaitų, sąmatų, atskaitomybės ir kitokios formos; Jūsų adresai įvairių dydžių vokuose -- reguliariuose ir languotuose.
- Užsakymai išpildomi greitai ir sąžiningai.

Staiga pasidariau "drąsi" virėja... naujos gaso plytos turi viską!

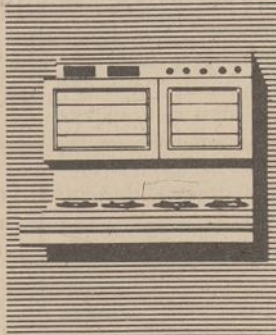

Be dūmų gaso keptuvė išlaiko įvairią virtuvę! Gaso liepsna susiurbia dūmus, jūs gi galite kepti uždarius virtuvės duris. Jūsų virtuvė lieka nepaliekta dūmų, garų. Ir tiksliai gaso liepsna teikia nuolatinę šilumą, kad įgavus kepsniui tinkamą rudumą... užtikrina ir praturtina sultingumą... ir suteikia kepsniui "liepsnos bučio" skonį. Tiksliai gaso plytos teikia jums visas darbo taupumo galimybes: automatinius mėsa termometrus, automatinius besisukančius rotisorius, "liepsną su smegenimis", didelei šeimai tinkamą keptuvę, šiltai išlaikomą pečių.

NENUOSTABU, KAD DAUGUMA MOTERŲ PAGEIDAUJA GASO PLYTŲ!*

Naujos laisvai pastatytos gaso plytos, su švelniu, tiksliai išdėstyto stiliu suteikia jūsų virtuvei įmyrtytos plytos grožį už laisvai pastatytos kainą.

Nauja jūsų akių aukščio gaso plytos kabo ant sienos ar stovi ant spintelės, turi pečius, kontroles ir liepsnas puikiai pasiekiamas aukštyje.

Džiaukis vėsesniu, švaresniu, skoningesniu, taupesniu kepimu

Įsigykite modernią gaso plytą nedelsiant! Pasirūpinkite ir savimi, kai 82,744 šeiminių buvo apklaustos ir DAUGUMA pasakė norinčios gaso plytų! Pasirinkite iš šių 12 aukštos kokybės: Caloric • Crown • Duracrest • Hardwick • Magic Chef • Norge • O'Keefe & Merritt • RCA Whirlpool • Roper • Sears Kenmore • Sunray-Grand • Tappan.

Skambinkite ar apsilankykite East Ohio Gas Company įstaigoje detalėms, pademonstravimui ir kainoms sužinoti.

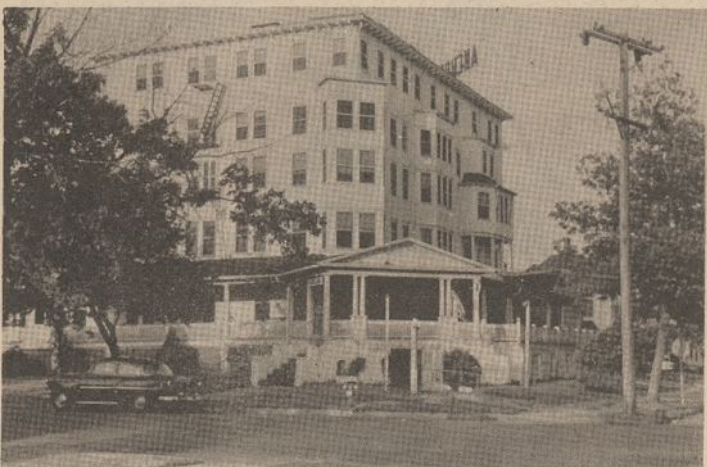
*82,744 moterų apklausta...

telefonu ar asmeniškai tuo metu, kai jos dirbo virtuvėje. Apklaustojai buvo samdomi kitos tyrimo organizacijos -- ne gaso kompanijos -- kad gavus objektyvius atsakymus. Dauguma šeiminių pasisakė pageidaujanti kepti GASU.

THE EAST OHIO GAS COMPANY

HOTEL NIDA CORP.

SEVENTH & PARK AVENUES ASBURY PARK, N. J.
PRospect 4-7788

Visi maloniai kviečiami vasaros poilsiui prie Atlanto į viešbutį "Nida" Asbury Parke, N. J. 7-tos ir Park Ave. kampe, telef. PR 4-7788. Švarūs kambariai, rami vieta, pigūs ir skanus maistas.

Viešbučio salė išnuomojama įvairiems pobūvims. Prie viešbučio veikia restoranas ir baras. Patogus susisiektis traukiniu ir autobusais.

Savininkai P. C. Mačiuliai.

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• Vykdamt velionies inž. Pijaus Žiūrio valią, jo penlenai su urna, spalio 13 d., 11 val. bus padėti šalia brolio Felikso Žiūrio, mirusio prieš aštuonerius metus, Lakewood Park Cemetery, į specialiai paruoštą kapą. Paskutinėje inž. Pijaus J. Žiūrio kelionėje į amžinybę dalyvauja tik velionies šeimos nariai ir artimeji bičiuliai.

Kilnaus patrioto, inž. Pijaus J. Žiūrio mirtis, sukrėtusi Clevelando lietuvių bendruomenę, plačiu aidu nuaidėjo ir per visą šiaurinės Amerikos žemyną. Velionies našlė Hypatija Žiūrienė sulaukė gausybės užuojautos laiškų. Specialų garbės raštą gavo iš JAV Prezidento J. Kennedy, užuojautos laišką ir Lietuvos Atstovo Washingtone, Juozo Kajecko ir Gen. Konsulo Chicagoje dr. P. Daužvardžio.

Maironio minėjimai Clevelande

Jaunimo rengiamas minėjimas vyksta šeštadienį, spalio 20, 7 val. šv. Jurgio parapijos salė. Programai vadovauja LB Vaidilos teatro akt. Z. Peckus. Po programos — jaunimo pasilinksminimas.

Maironio intencija iškilmingos pamaldos laikomos sekmadienį, spalio 21, 10:30 val. šv. Jurgio parapijos bažnyčioje. Maironio giesmių giedojimu rūpinasi muz. Pr. Ambrazas, šv. Jurgio parapijos vargonininkas.

Maironio pagerbimas lietuvių kultūriniame daržely prie jo paminklo sekmadienį, spalio 21, temstant (7 val.). Skautų ir skaučių Pilėnų ir Neringos tuntų vadovams jaunimas įžiebs Maironio fakelų ugnį.

Lietuvių visuomenė kviečia maloniam kviečia clevelandiečius atsilankyti į šv. Jurgio parapijos salėje ruošiamus pietus š. m. spalio

• Dainavos Stovyklos Clevelando Globos Komitetas maloniai kviečia clevelandiečius atsilankyti į šv. Jurgio parapijos salėje ruošiamus pietus š. m. spalio

14 d., sekmadienį, nuo 12 iki 4 val. p. p.

Lietuviški valgiai, sriubos, užkandžiai ir kepsniai. Veiks ir bufetas.

Pelnas skiriamas Dainavos Jaunimo Stovyklai paremti.

• Šv. Kazimiero Lituanistinės Mokyklos Tėvų susirinkimas įvyks spalio 21 d. po pamaldų, 11:30 val. Tėvų dalyvavimas būtinas.

• L. T. M. Čiurlionio Ansamblio pasirodys televizijoje, WJW — kanalas 8, š. m. spalio 14 d., sekmadienį, tarp 6:30 ir 7 val. vakaro ir spalio 21 d., sekmadienį, 1 val.

VYČIŲ SUVAŽIAVIMAS CLEVELANDE

Spalio 7 d. Clevelande buvo suvažiavę Vid. Vakarų ir Centrinio distrikto vyčiai, kartu su šv. Jurgio ir Clevelando vyčiais turėję konferenciją, vaišes ir kruopščiai paruoštą programą.

Iš daugelio vietovių suvažiavę vyresnieji Vyčių veikėjai turėjo puikią progą susipažinti su augančia tos organizacijos veikla ir jaunimu Clevelande.

Konferencijoje dalyvavo taip pat ir šv. Jurgio parapijos klebonas kun. Br. Ivanauskas.

Konferencijai buvo pristatyta Clevelando Vyčių jaunoji kuopa, kurios pirmininkė Kristina Juozapaitytė buvo laimėjusi premiją už geriausią rašinį.

Jaunieji Clevelando vyčiai, — šv. Jurgio parapijos mokyklos mokiniai, (Ž. Neimanaitė, Al. Žardinskas, Jurgis Bakūnas ir Dalė Nasvytytė) suvaidino linksmą scenovaizdą. Po to Vysk. Valančiaus lituanistinės mokyklos tautinių šokių grupė pašoko keletą tautinių šokių.

Irena Banionytė padainavo trejetą lietuviškų dainų, kai kurios konferencijos dalyviams jautriai pritarant.

Konferencijos dalyviams reikalaujant, scenoje pasirodė seselė M. Valeria, paskambinusi pianinu ir seselė M. Francita, jaunųjų Clevelando Vyčių vadovė ir "kaltininkė" gražiai pavykusios jaunųjų programos.

Seselė M. Francita yra šv. Jurgio parapijos mokyklos vedėja. Jos vadovaujamai mokyklai pripažinta ketvirta vieta mokslo laipsniais visoje diocезijoje. Seselė M. Francita neapleidžia ir vaikų auklėjimo lietuviškojoje dvasioje. Gi seselė M. Valeria kartu dėsto ir lituanistinėje mokykloje.

Po programos, jaunieji Clevelando Vyčiai pasivažiavo ir susipažino su Lietuvos Vyčių vadovais Robert Boris iš Detroito ir Elena Shields iš Philadelphijos.

* ŠI SEKMADIENI, SPALIO 14 D. RESPUBLIKONŲ PARTIJOS TAUTYBIŲ KOMITETAS GLOBOJA TELEVIZIJOS PROGRAMĄ (6.30-7.00 val. vak. 8 kanalas, WJW), kurioje kalbės kongreso atstovai Walter Judd ir Frances P. Bolton. Programoje taip pat pasirodys tautybių grupės savo menine programa. Lietuvių toje programoje atstovauja Čiurlionio Ansamblis, vadovaujamas muz. Alf. Mikulskio.

MŪSŲ SVEIKATA

GRIPŲ EPIDEMIJOS GRĖSMĖ

Gripas buvo žinomas jau penkis šimtmečius prieš Kristų. Jo ypatybė yra reikštis masyviais atplūdžiais epidemijų formoje, kurios dažniausia kartojasi tam tikrais laikotarpiais arba ciklais. Tačiau sporadiškai, t.y. retesniais atsitikimais gripas veikia visuomet reikšmingai. Viena iš tokių epidemijų, paplitus po visą pasaulį įvyko 1918 metais. Ji atmintina kaip šturpi pasaulio katastrofa, susargdinusi per 200,000, 000 žmonių ir pareikalavusi apie 20,000,000 gyvybių. Tai reiškia kas dešimto susirgusio mirimą. Vien tik šiame krašte sirgusiųjų tuo metu apskaičiuojama iki 20,000,000 iš kurių mirė 550, 000.

Tai tikrai žiurpus vaizdas, kokį pasaulis retai mato.

• Pilnai įrengta kepykla išnuomojama lenkiškame ir rusiškame kvartale.

Skambinti MI 1-0762 — klausiti Mr. M. Klir.

(116, 117, 118)

Visais namų, automobilių ir kitais apdraudos reikalais kreipkitės į vieną iš seniausių apdraudos įstaigų Clevelande.

Mūsų "Stock Casualty Co's" duoda 15-25% nuolaidos geriems mašinų vairuotojams.

Mūsų "REAL ESTATE" įstaiga yra narys "NORTH-WEST MULTIPLE LISTING SERVICE".

ATSTOVAS
VYT. SENKUS
WO 1-6820
M. A. SCHNEIDER CO.
2710 Lorain Ave.,
Cleveland, Ohio

ICE CAPEDES The Greatest Show on Ice!

BRIGITTE

VIBRANT... YOUTHFUL... BRIGITTE... A new-comer to ICE-CAPEDES makes stardom in one big jump in the "EVERYTHING IS GO" ... 23rd "GO" EDITION of the Brand New ICE CAPEDES. She's featured in the new version of Victor Herbert's "BABES IN TOYLAND" as well as "A SALUTE TO GEORGE M. COHAN" ... just two of the 6 GREAT PRODUCTIONS and 20 ACTS at the Cleveland Arena, October 16-28.

SVEIKINIMAS TAUTINĖMS GRUPĖMS

TV PROGRAMA W. J. W. 8 KANALAS

Sekmadienį, spalio 14 d. nuo 6:30 val. p. p. iki 7 val. p. p. ir

Sekmadienį, spalio 21 d. nuo 1 val. p. p. iki 1:30 val. p. p.

Programoje pasirodys savo tautiniu menu lietuviai ir kiti pabaltiečiai, jugoslaviai, kroatai, vokiečiai, vengrai, lenkai, čekoslovakai, bulgarai, albanai, rumunai, italai ir ukrainiečiai. Ta proga bus rodoma filmų ištraukos iš atstovaujamų kraštų.

Programą globoja Respublikonų Partijos naujųjų piliečių komitetas. Sekite tą programą ir praneškite mums, kaip ji patiko.

Tai pirmoji sesija sveikinimų visoms tautinėms grupėms.

J. P. MULL-MULIOLIS

Nekilnojamo turto pirkimo, pardavimo, įkainavimo ir apdraudos įstaiga.

6606 Superior Ave. UT 1-2345

13229 Superior Ave. UL 1-6666

ALGIMANTAS DAILIDĖ,

lietuvis bendradarbis ir East Clevelando skyriaus vedėjas.

DR. STEPONAS BIEŽIS

Gripas yra staigi liga. Ji yra apkrečiama, arba limpama liga. Ligonis gal apkrėsti visą šeimą ir visus tuos, kurie vienaip ar kitaip su juo bendrauja. Todėl ji turi galimybių plėstis ir reikštis epidemijų formoje, kaip kad senesniais laikais reikšdavosi raupai, difteritas, skarlatina ir panašios. Tačiau pastarosios jau visiškai nugalėtos ir mums žinomos tik kaip istoriniai įvykiai. Gi gripas anaiptol dar nenugalėtas, net neapvaldytas iki šiol. Užtat jo pasireiškimo grėsmė tai vienur tai kitur visuomet aktuali. Jo kita ypatybė yra ta, kad jis epidemijos formoje arba ir paskirais atsitikimais veikia visuomet reikšmingai žiemos metu arba ankstyvame pavasaryje. Jo aštrumas įvairus: kartais jis pasireiškia visu smarkumu, sukeliantis rimtas komplikacijas su aukštomirtingumu, o kitais atvejais labai lėtai ir veik be mirtingumo. Ir pačios epidemijos kartais labai greitai ir nesulaikomai plinta iš krašto į kraštą, net persimesdamos per vandenynus į tolimus kontinentus, kaip pvz. 1918 metais. O kitais atvejais jis ribojasi tik vietinėmis epidemijomis, be ypatingos grėsmės plėstis į didesnius plotus. Užtat jo žiaurumą ar lėtumą iš anksto neįmanoma nuspėti. Tik aktualus patyrimas pasako tikrovę.

Gripą sukelia virusai, -- tai daug mažesni už bakterijas mikrobai, kurie dėl savo stebėtinai mažumo net neįmatomi ir sumoderniausiu mikroskopu. Nors tie virusai-mikrobai tiek mažyčiai, bet stebėtinai galingi, kai susigundo pasireikšti epidemijomis. Dabar jau žinoma trys rūšys virusų, arba trys gripo rūšys, užvardintos raidėmis: A, B ir A2. Pastaroji dažnai vadinama aziatiškas gripas, nes prieš kelis metus atėjo pas mus iš Azijos. Šiaip jau ligos išraiškoje tarp šių trijų rūšių nėra esminio nei klinikinio skirtumo.

Gripas A reiškiasi kas du tris metus, B kas 4-6 metus, o A2 (aziatiška) kas du metus. Pasiremiant tam tikrais cikliniais epidemijų pasirodymais, galima apskaičiuoti iš anksto sekamą epidemiją ir jos rūšį. Bet tikrumoje ne visuomet tai vyksta matematiškos precizijos tikslumu. Taigi ir epidemijos išspranašavimai gali nepasitvirtinti.

Gripas staigiai pasireiškia aukštu temperatūros pakilimu, ypač smarkesniuose atvejuose, sausu ir įkiri kosuliu, erzliugavos skaudėjimu, pagreintu širdies plakimu, neramumu ir greitu jėgų netekimu. Tai maždaug tokie gripo ženklai, kurie daž-

niausia į vieną parą iš visiškai sveikuteilio žmogaus padaro tikrą ir rimtą sergantį ligonį. Jis per 3-5 dienas pamažu atsipeikėja, kai neįvyksta komplikacijų, pasunkinančių padėtį ir neretai vedančių į gyvybės netekimą. Čia reikia pastebėti, kad gripas be komplikacijų veikia nepasireiškia mirtingumu. Dažniausia ir rimčiausia komplikacija yra plaučių uždegimas, kuris 1918 metais buvo tikroji priežastis taip aukšto mirtingumo. Kai tas pats gripas pasireiškia lengvesne forma, tai asmuo perseraga jį be sunkumų ir net be ypatingo gydymo.

Principinius gydymas reikiiasi higieniškumu ir apmaštinimu įkiresnių simptomų, kad ligoniui suteikti galimybę ramesniam poilsui. Antibiotikai, kaip penicilinas ir kiti, čia mažai padeda, nes virusai jiems atkakliai atsparūs ir tik dėl to neveiksmingi. Tačiau gydytojas net dažnai naudoja vie-nokius ar kitokius antibiotikus, kad apsaugoti ligonį nuo rimtų komplikacijų sukeliančių bakterijomis, kurios, bendrai kalbant, yra jiems (antibiotikams) jautrios ir todėl prieš juos neatsilaiko. Tiek epidemijos toks gydymas yra laikomas tikslu, kas ligonį apsaugo nuo vienokių ar kitokių komplikacijų, nes jų išvengimas veikia visuomet užtikrina ligoniui pagyti per kelias dienas. Tačiau koks gydymas būtų, visuomet reikia jį pavesti gydytojui iš pat pradžių ir juo pasitikėti.

Jau pirmiau buvo minėta, kad visos trys gripo rūšys pasireiškia ciklais, t.y. tam tikrais protarpiais. Gripas A ir A2 (aziatiškas) mus lankė 1959-60 metais, ir kartojasi kas du metus. Taigi ateinančią žiemą 1962-63 m. mes šių dviejų rūšių epidemijos galime tikėtis ir greičiausia mus paglamonės. Tai sutartinai pranašauja šio krašto valstybiniai sveikatingumo organai, kurių studijoms ir apskaičiavimams reikėtų pasitikėti. Užtat reikia tinkamai pasiruošti jį su-tikti ir panaudoti visas dabar žinomas priemones jam pasipriešinti, jam išvengti. Gripas B mus lankė 1961-62 m. labai silpnose formoje, taip kad jį mažai buvo pastebėtas ir jo nelaukiama dar 3-5 metus.

Tikriausias apsisaugojimas nuo gripo yra įsiskiepijimas. Tai atliekama gripo skiepų išvirkštimu po oda ir tikresnio saugumo sumetimais išvirkštimas pakartojamas už dviejų mėnesių. Šis skiepijimo metodas saugus ir lengvai atliekamas. Būtina įsiskiepyti dar prieš šias Kalėdas, kad skiepijimas būtų daugiausia veiksmingas. Taip pat būtina skiepytis kas metai, nes apsauga yra trumpalaikė, galiojanti tik vieną sezoną. Visiems patartina įsiskiepyti, o ypatingai būtina sergantiems bet kokia chroniška liga. Gripo skiepai apsaugos nuo šios ligos.

UŽSAKYKITE GELĖS TELEGRAFU

Gelės visoms progoms — vedyboms, laidotuviams ir t.t.

FRIENDLY FLOWER SHOPPE

VISAD JŪSŲ PATARNAVIMUI

Atdara: nuo 9 ryto iki 7 val. vak. Sekmad. nuo 10:30 - 1:30

Telef. namų 431-6558

Krautuvės — 431-6339

6901 Superior Ave.

Cleveland 3, Ohio

EAST CLEVELAND — 13515 EUCID AT SUPERIOR AVE.

SAVINGS
EARN

OPEN EVERY SATURDAY UNTIL 2:30

4%

SUPERIOR
SAVINGS

ACCOUNTS
INSURED TO
\$10,000

HOME AND
REMODELING LOANS

IN TOWN OFFICE — 6712 SUPERIOR AT EAST 61 ST.

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

I.icensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

Velionio P. Žiūrio giminės, susirinkę po laidotuvių. Sėdi iš kairės: D. Kregždienė, K. Mikelėnaitė, našlė Hypatija Žiūrienė, O. Yčienė. Stovi: dr. J. Kregždė, A. Kregždytė, H. Petkuvienė, V. Puplisenė, dr. M. Yčas, Vyt. Brazilio nuotrauka

Inž. Pijaus Žiūrio laidotuviuose dalyvavę dr. Kuncaitis, dr. M. Yčas, dr. J. Jakštas, dr. J. Kregždė, Vyt. Brazilio nuotrauka

DIRVA

Nr. 118

1962 m. spalio 12 d.

KAS IR KUR?

• Į Lietuvos Komitetą rūpintis dalyvavimu Pasaulinėje parodoje New Yorke 1964 m. išrinkti: Jokūbas Stukas — pirm., kun. dr. S. Valiūšaitis, A. Šetikas, Z. Jurys, R. Kezys, kun. L. Jankus, K. Vasiliauskas, H. Kulber, J. Sirusas, V. Butkys ir V. Vaitekūnas. Pirmajame posėdyje spalio 5 d. Komitetas sudėjo apie 100 dol. savo veiklos pradžiai.

• Toronto "Varpo" choras, diriguojamas muz. J. Gailevičiaus, pirmą kartą koncertavo New Yorke š. m. 7 d. Frank Lane mokyk-

los salėje, talpinančioje apie pusantro tūkstančio žmonių, kurią newyorkiečiai buvo užpildę. Choras atliko eilę lietuviškų dainų ir arijų su solistu V. Verikaičiu, kuris netrukus vėl pasirodys New Yorke LB Apygardos kviečiamas koncertuoti Maironio minėjime gruodžio 1 d.

"Varpo" koncerto atidaryme žodį tarė J. Stukas, Liet. Atsiminimų Radijo valandos vedėjas, kurio rūpesčiu ir pastangomis bei kvietimu newyorkiečiai mas buvo suteikta proga savo gausiu atsilankymu pagerbti tolimus svečius, lietuviškos muzikos ir dainos mylėtojus, nepabūgusius čia atvykti net 13 valandų auto-

Lietuvių delegacija, po priėmimo pas Marylando gubernatorių, kuris pasirašė proklamaciją skelbiančią spalio 13 ir 14 Balso Seimo dienas, aplankė ažuolą pasodintą Marylando kapitolijos sode. 1935 m. Marylando senatas priėmė rezoliuciją, kuria kiekvienais metais Vasario 16 yra skelbiama Lietuvos Nepriklausomybės diena. Atsidėkojant, 1936 m. prie kapitolijos buvo pasodintas jaunas ažuolas prie kurio kas met gegužės mėnesį lietuviai susirinkdavo. Paskutiniiais porą metų ažuolas nebuvo lankytas. Lietuviškas ažuolas užaugo jau į didelį medį ir po savo šakom priglaudė visą Balso delegaciją.

J. Velžio nuotrauka

DIRVOS NOVELĖS KONKURSAUS

PREMIJA — 250 DOL.

TEMA. Autoriams suteikiama nėribojama teisė novelės temą, turinį ir pobūdį patiems pasirinkti.

ILGIS. Novelės rankraštis privalo būti ne trumpesnis, kaip 16 standartinių mašinraščio puslapių spaudai, praleidžiant vieną tarpą. Pageidaujama, kad novelė nebūtų ilgesnė, kaip 50 mašinraščio puslapių, tačiau toleruojamos išimtys, atsižvelgiant į novelės siužetą ir meninę vertę.

LAIKAS. Paskutinė rankraščiui įteikti data: 1963 metų kovo mėnesio 31 d.

ADRESAS RANKRAŠČIAMS SIŪSTI. Dirva, Novelės Konkursas, 6907 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio.

PARUOŠIMAS. Konkursui siunčiami rankraščiai būtinai privalo būti paruošti rašomąja mašinėle ir pasirašomi slapyvardžiu. Tas pats slapyvardis užrašomas ant pridedamo voko, kuriame užlipinamas raštelis su autoriaus tikrąja pavarde, adresu ir telefono numeriu. Vokas nebus atidarytas, jeigu ant jo bus pažymėta: nelaimejus — neatplėšti.

SALYGOS. Laimėjusiam autoriui 250 dolerių premija bus įteikta 1963 m. Dirvos pavasario šventėje. Konkursą skelbėjas turi teisę premijuotąją novelę be papildomo atlyginimo spausdinti Dirvoje, atskiru leidiniu ar novelių rinkinyje. Nei autorius, nei kas kitas po sutikimo šio kūrinio negali spausdinti periodikoje, atskirai ar rinkinyje, o taip pat skaityti parengimuose, per radiją ar įkalbėti į plokštelę, iš anksto negavęs konkurso skelbėjo leidimo. Tačiau autorius nenustato teisių premijuotąją novelę spausdinti antruoju leidimu arba jos siužetu rašyti dramą, poemą ar romaną. Tas pats autorius konkursui gali atsiųsti ne daugiau, kaip dvi noveles.

NEPREMIJUOTIEJI RANKRAŠČIAI gažinami jų autoriams arba paliekami naudotis konkurso skelbėjui atskirai sutartomis sąlygomis.

JURY KOMISIJA sudaroma iš trijų asmenų. Ji visai nepriklausomai paprasta balsų dauguma sprendžia, ką premijuoti ir ką rekomenduoti spausdinti. Jos sudėtis ir vieta bus paskelbta Dirvoje vėliau.

Mecenatas — SIMAS KAŠELIONIS

Lietuvių Teisininkų d-jos Chicago skyriaus pirmininkas Pranas Kavaliūnas spalio 7 d. artimųjų tarpe atšventė 70 metų amžiaus sukaktį. Gimęs 1892 m. Panemunėlio valsčiu, nuo 1921 iki 1925 metų buvo Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarijos vedėjas, o nuo 1934 iki išvykimo iš tėvynės - 1944, buvo Kauno Apygardos Teismo teisėju. Nuotraukoje iš kairės pirmoje eilėje: Gediminas ir Algirdas Marchertai, antroje eilėje: dr. Algirdas Kavaliūnas, antinė Vidutė Kavaliūnaitė, Pranas Kavaliūnas. Trečioje eilėje: Margarita Marchertienė-Kavaliūnaitė, Marija Mackevičienė, Aleksandra Kavaliūnienė, Stovi: Elena Banienė, Margarita Marchertienė, Violeta Kavaliūnienė, Marta Račkauskienė, Lidija Skipitienė, Doma Šležiavičienė, Rapolas Skipitis, prof. Mečys Mackevičius, Jonas Litvinas, Karolis Banys ir Henrikas Marchertas.

V. A. Račkausko nuotrauka

JAUNASIS MENININKAS SKINA SAU KELIĄ

Antanas Smetona, garsėjantis amerikiečių ir lietuvių tarpe jaunais pianistas dabartinio metutėja savo fortepiono studijas New Yorko garsiojoje Juillard konservatorijoje į kurią patenka tik labai gabūs ir talentingi muzikai. Prieš porą metų, iš penkiasde-

šimts pianistų, norėjusių patekti į konservatoriją, buvo priimti tik 3 pianistai.

Ši konservatorija paruošia garsius pianistus ir kitos rūšies muzikos menininkus, kurie vėliau patenka į Metropolitan operą solistais, simfoninių orkestrų koncertmeisteriais arba kitokios rūšies muzikos gerais specialistais. Daugelis iš baigusių šią konservatorią Amerikos ir užsienio koncertinės agentūros angažuoja koncertams po įvairius pasaulio miestus.

Antano Smetonos rečitalis 1960 metais Chicagoje Jaunimo Centro salėje praėjo su dideliu pasisekimu. Į koncertą atsilankė rekordinis skaičius muzikos mėgėjų ir pačių muzikų apie 800 asmenų. Chicago spaudo ir muzikos kritikai labai teigiamai įvertino jaunojo pianisto meną.

Šių metų gruodžio mėn. 8 d. Jaunimo Centro salėje, Chicagoje bus antras pianisto rečitalis. Šis rečitalis, be abejo, bus viena iš įdomesnių atrakcijų Chicago koncertiniame gyvenime. Džiugu pastebėti, kad lietuviškoji visuomenė taip šiltai ir nuširdžiai remia jaunojo menininko užsimojimus ir vertina jo sunkų ir kruopštų darbą. Tapti koncertiniu pianistu yra labai sunkus kelias. Be prigimto talento reikia turėti daug jaunatviškos ištvermės ir užsispyrimo dirbti 6-7 val. prie fortepiono į dieną ir dar 3-4 val. studijuoti konservatorijoje teoretinius muzikos dalykus ir tam pašvęsti 10-12 metų. Tai nėra tas pats ką pasimokinti porą metų ir išeiti į sceną gastroluoti.

Dėl to Chicago muzikos mylėtojai laukia pianisto rečitalio su dideliu susidomėjimu.

Antanas Nakas

BALFAS IŠLEIDO \$20,000, O PAJAMŲ...

Per tris vasaros mėnesius (VII-VIII-IX) Balso Centras gavo 10,120 dolerių. Tai graži suma šalpai, deja, tos sumos Balso darbas valti gražu nepakako. Beveik pusę tų pinigų reikėjo atiduoti Vasario 16 gimnazijai (taip aukotojai norėjo), keli šimtai dolerių buvo gauta specifiniams tikslams.

Per tą patį laiką Balso Centras išleido virš 20,000 dolerių. Didžioji išlaidų dalis lietuvių Vokietijoje šalpa (arti 8,000 dol.). Lietuviams šelpiti sovietų okupacijoj, Lenkijoj, JAV ir kitur išleista 7,879 doleriai.

Šiaip operacijoms vykstant, Balso vadovybė keliauja į Baltimorę (Balso XI seimas) su viltimi iš ten šį tą parsivežti.

BALFO TURTAI

Jei ūkininkas rudenio piau ir į kluonus krauna, tai Balfui to derliaus labai ir labai reikia. Lietuvoj buvo labai lietinga vasara, viskas supuvo, o Balso liepos-rugsėjo mėn. buvo gana sausa, gauta tik 40,000 sv. pupelių ir surinkta 2,440 sv. vartotų rūbų. Sviestas ir sūris, kurį mums pažadėjo JAV valdžia, išplauks į Bremeną tik spalio mėn. todėl jį dabar į knygas negalime įrašyti.

566 INDIVIDUALŲ BALFOSIUNTINIAI

Beveik po dešimt siuntinių kiekvieną darbo dieną Balfas siuntė už jūrų-marių vargstantiems broliams ir sesėms. Liepos-rugsėjo mėn. buvo nusiųsta 566 įvairios siuntos, beveik 20,000 dolerių vertės. Per okupacinę sieną į anapus buvo pervežta net 190 medžiagų-siuntinių, Lenkijos lietuviams pasiųsta 61 vaistų siuntinukas ir 314 rūbų. Siuntinių Lenkijon vertė per 10,000 dol., tačiau Balso faktinės išlaidos buvo tik paštas, pakavimo medžiaga, nes rūbus suaukojo geraširdžiai Balso rėmėjai, kai kurie prie rūbų pridėdami ir kelių dolerių auką per siuntimo išlaidoms padengti.

BALFO SEIMAS RENKASI

Vienuoliktasis Balso Seimas Baltimorėj renkasi spalio 12 d. Visi parengiamieji darbai jau baigti, pranešimai ir programos atspausdintos. Iš New Yorko ir jo apylinkių ketina dalyvauti net 25 delegatai. Seimo parengimo darbų sunkiausioji našta atiteko Rengimo Komissijai, kuriai sumaniai vadovavo p. Dr. Elena Armanienė. Labai daug talkos ir patarimų seimą rengiant davė senas Baltimorės baltininkas, poetas N. Rastenis.

Kun. L. Jankus

ATSIŪSTA PAMINĖTI

Kan. Antanas Steponaitis — Tėvynėje ir pasaulyje prisiminimai ir apibraižos. Išleido tėvai pranciškonai, Brooklyne, 910 Willoughby Ave. Knyga 319 psl., kietais viršeliais. Kaina nepažymėta.

Korp! Neo-Lithuania Chicago skyriaus išdininkė Danguolė Balcerytė-Vanagienė priima vestuvinę dovaną iš korporantų Košubaitės ir Muloko, korporacijos sueigoje, spalio 7 d. Dubysos patalpose, Chicagoje.

V. A. Račkausko nuotrauka

JAUNAVEDŽIAMS

staigmeną padarykit: vietoj kelių "standartinių" dovanų, nupirkit vokišką radiją ar radijo patefoną. Keliasdešimt modelių pas Gradinską. 2512 W 47th St., Chicago, Ill., FR 6-1998.